

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва

Кафедра бальної хореографії

ОСНОВИ БАЛЬНОГО ТАНЦЮ

Конспект лекцій з дисципліни

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.03 Хореографічне мистецтво
освітньо-професійної програми **Бальна хореографія**

Харків, 2026

УДК 793.33:378.14](042.4)

О-75

Друкується за рішенням
Науково-методичної ради ХДАК (протокол № 17 від 23.06.2026р.)

Рецензенти:

Наталія СЕМЕНОВА, - доцентка, кандидатка мистецтвознавства, завідувачка кафедри бальної хореографії
Ірина МОСТОВА, - доцентка, кандидатка мистецтвознавства, декан факультету хореографічного мистецтва

Укладач:

Олександра ШИРОКОВСЬКА - старший викладач кафедри бальної хореографії

О-75 **Основи бального танцю** : конспект лекцій з дисципліни для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.) рівня, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В 6.03 Хореографічне мистецтво, ОПП Бальна хореографія / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореографічного мистецтва, Каф. бальної хореографії ; [уклад. О. Широковська]. Харків : ХДАК, 2026. 51 с.

Дисципліна «Основи бального танцю» є базовою для підготовки бакалаврів зі спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.03 Хореографічне мистецтво, ОПП Бальна хореографія і є фундаментальною складовою професійної підготовки та спрямована на формування базових знань, умінь і навичок у сфері спортивно-бального танцю. Вона поєднує теоретичні знання про історію, стилі та техніку бального танцю з практичним опануванням основних танцювальних форм.

УДК 793.33:378.14](042.4)

© Харківська державна академія культури, 2026
© Широковська О.М., 2026

ЗМІСТ

Вступ	с.3
Лекція 1. Ознайомлення з дисципліною «Основи бального танцю».	с.4
Лекція 2. Організація педагогічного процесу в навчанні бальних танців: методичні підходи.	с.6
Лекція 3. Бальні танці як мистецтво, спорт і форма активного дозвілля.	с.8
Лекція 4. Стили стандартизованих європейських бальних танців: англійський та італійський напрямки.	с.10
Лекція 5. Основні терміни і поняття у європейських бальних танцях.	с.17
Лекція 6. Походження та розвиток латиноамериканських бальних танців.	с.23
Лекція 7. Основні терміни і поняття у латиноамериканських бальних танцях.	с.27
Лекція 8. Ключові педагогічні принципи та методики навчання бальних танців європейської програми	с.30
Лекція 9. Біографії та внесок провідних хореографів і найвідоміших виконавців у розвиток європейського бального танцю.	с.37
Лекція 10. Хронологія створення, структура і діяльність головних міжнародних танцювальних організацій	с.43
Лекція 11. Історія формування та розвиток системи спортивних бальних танців в Україні: організації, конкурси, стандарти.	с.46
Література	с.50

ВСТУП

Конспект лекцій з дисципліни «Основи бального танцю» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.03 Хореографічне мистецтво освітньо-професійної програми Бальна хореографія розроблений відповідно до місця та значення дисципліни та структурно-логічною схемою, передбаченою освітньою програмою. Змістовність тем визначена для мінімальної кількості годин за стандартом.

Вивчення програмних матеріалів дисципліни «Основи бального танцю» базується на взаємодії з іншими мистецтвознавчими та спеціальними дисциплінами. В конспекті лекцій охоплено основний теоретичний матеріал з курсу, який складає та розширює знання з бального танцю. Його розраховано на здобувачів вищої освіти, які обізнані в термінології бального танцю та мають необхідні навички його практичного виконання.

Головною метою конспекту лекцій є необхідність створити для здобувачів вищої освіти теоретичну базу про історію, стилі та техніку бального танцю, розширити знання з цього виду танцювального мистецтва й ознайомити з діяльністю видатних діячів та міжнародних й українських професійних організацій цієї галузі.

Література до конспекту включає: основні джерела (20 найменувань); додаткові джерела (19 найменувань) і посилання на інформаційні ресурси (4 ресурси)

1 курс 1 семестр

Лекція № 1

Тема 1: Ознайомлення з дисципліною «Основи бального танцю».

Мета вивчення: *«Введення в дисципліну. Знайомство з метою та завданнями дисципліни.»*

ПЛАН

1. Що є предмет «Основи бального танцю»
2. Анонс семестрів курсу
3. Мета курсу
4. Завдання курсу

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Бальний танець є одним з видів хореографічного мистецтва та спортивної діяльності, який поєднує елементи музики, естетики, руху, фізичної підготовки та міжособистісної взаємодії партнерів.

Дисципліна «Основи бального танцю» вивчає

- Історію виникнення та розвитку бального танцю
- Класифікацію сучасних спортивних бальних танців

- Теоретичні основи техніки виконання танців європейської та латиноамериканської програм
- Методику навчання основним танцювальним рухам
- Принципи побудови простих танцювальних композицій
- Особливості взаємодії партнерів у парі
- Історію танцювальних організацій

Дисципліна має міждисциплінарний характер та пов'язана з іншими навчальними курсами.

Вивчення дисципліни «Основи бального танцю» передбачає поетапне засвоєння теоретичних знань та практичних навичок

В першому семестрі основна увага приділяється

- Історії бального танцю
- Ознайомленню з міжнародними танцювальними програмами
- Вивченню базової термінології
- Основам танцювальної постави
- Основним позиціям партнерів
- Базовим елементам європейської програми
- Базовим елементам латиноамериканської програми
- Принципам створення композицій європейської та латиноамериканської програми рівнів складності *student, associate*

Другий семестр передбачає

- Вивчення педагогічних принципів і методик навчання бальних танців європейської та латиноамериканської програми
- Поглиблене вивчення техніки виконання
- Опанування більш складних фігур європейської та латиноамериканської програми рівня складності *member*
- Ознайомлення з правилами проведення змагань
- Вивчення творчої діяльності провідних хореографів і виконавців
- Вивчення історії створення, структури та основних напрямів діяльності міжнародних та всеукраїнських танцювальних організацій

Метою курсу є формування у здобувачів системи теоретичних знань та практичних навичок з основ бального танцю, необхідних для професійної діяльності у сфері хореографії

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен

Знати:

- Основні етапи розвитку бального танцю
- Класифікацію європейської та латиноамериканської програм
- Танцювальну специфічну термінологію

- Принципи побудови танцювальних позицій
- Правила проведення змагань
- Критерії оцінювання виступів танцівників на змаганнях

Вміти:

- Виконувати базові танцювальні елементи рівнів складності *student, associate, member*

Завдання курсу

- Формування системи знань про бальний танець
- Засвоєння спеціальної термінології
- Вивчення основ техніки виконання танців
- Розвиток координації, музикальності, почуття ритму
- Формування естетичного смаку
- Формування навичок партнерської взаємодії
- Підготовка до викладацької діяльності
- Розуміння системи спортивного суддівства змагань з бальних танців
- Підготовка до організації та проведення танцювальних заходів

Дисципліна «Основи бального танцю» є важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі хореографії. Вона поєднує теоретичні знання та практичні навички, сприяє розвитку особистості, формує професійні компетентності, необхідні для роботи у сфері хореографії.

Питання для самостійної роботи:

1. Що саме вивчає дисципліна «Основи бального танцю»?
2. Які основні розділи включає курс?
3. У чому полягає мета дисципліни?
4. Які завдання виконує курс?
5. Яке значення бального танцю для професійної підготовки майбутнього фахівця?

Література: основна 1-7; додаткова 1-5

Лекція № 2

Тема 2: Організація педагогічного процесу в навчанні бальних танців: методичні підходи.

Мета вивчення: Сформувати у здобувачів уявлення про особливості організації педагогічного процесу під час навчання бальних танців, ознайомити з принципами навчання, структурою занять, особливостями роботи викладача з різними категоріями учнів

ПЛАН

1. Особливості педагогічного процесу в навчанні бальних танців

2. Принципи та методи навчання бальних танців
3. Структура та організація навчального заняття
4. Роль викладача (тренера) в організації освітнього процесу в бальних танцях

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Педагогічний процес в бальному танці являє собою цілеспрямовану взаємодію викладача та танцівників. Педагогічний процес в бальному танці характеризується

- Єдністю теоретичної та практичної підготовки
- Поступовим ускладненням навчального матеріалу
- Індивідуальним підходом до учнів
- Постійним контролем та корекцією рухових дій

Організація навчання повинна враховувати вікові особливості учнів, рівень їх підготовленості, фізичні можливості, мотивацію до занять.

Основні принципи навчання

- Принцип свідомості та активності – передбачає усвідомлене засвоєння учнями навчального матеріалу та активну участь у навчальному процесі
- Принцип наочності - викладач використовує показ рухів та демонстрацію відеоматеріалів
- Принцип доступності – навчальний матеріал повинен відповідати рівню майстерності учнів
- Принцип системності та послідовності – передбачає логічну побудову навчального процесу від простого до складного
- Принцип індивідуалізації – враховуються індивідуальні особливості учнів, їхній рівень фізичної та танцювальної підготовки

Основні методи навчання:

- Пояснення, бесіда, аналіз помилок
- Особистий показ викладача, демонстрація відеозаписів, використання дзеркал, показ кращих зразків виконання
- Багаторазове повторення рухів, виконання вправ за частинами, цілісне виконання композиції, тренувальна практика в парах

Структура та організація навчального заняття

Підготовча частина: тривалість 10-20 хвилин, основні завдання – організація групи, повідомлення теми та мети завдання, розминка, налаштування на роботу під музику

Основна частина: тривалість 50-70 хвилин, завдання – вивчення нових танцювальних елементів, відпрацювання техніки виконання, робота над взаємодією в парі, виконання танцювальних комбінацій, робота над

координацією та музикальністю. В цій частині реалізуються основні освітні завдання.

Заключна частина: тривалість 5-10 хвилин, завдання – відновлення організму після навантаження, підведення підсумків, аналіз типових помилок, визначення завдань для самостійної роботи.

Роль викладача в організації освітнього процесу з бального танцю.

- Передача теоретичних знань та практичних умінь
- Планування занять, добір навчального матеріалу, контроль дисципліни
- Формування інтересу до занять, підтримка позитивного емоційного клімату в колективі
- Формування культури поведінки, естетичних цінностей, відповідальності, вміння працювати над собою
- Оцінювання результатів навчання, виявлення помилок, корекція техніки виконання

Сучасний викладач бального танцю повинен володіти не лише високим рівнем виконавської майстерності, а й мати педагогічні, психологічні та методичні компетентності.

Питання для самостійної роботи:

1. У чому полягають особливості педагогічного процесу в навчання бальних танців?
2. Які основні принципи навчання використовуються під час викладання бального танцю?
3. Які методи є найбільш ефективними для формування танцювальних навичок?
4. З яких структурних частин складається урок з бальних танців?
5. Які функції виконує викладач у процесі навчання бальних танців?
6. Чому важливим є принцип індивідуалізації навчання?
7. Яке значення має наочність у процесі формування танцювальних навичок?

Література: основна 1-7 ; додаткова 1-7

Лекція № 3

Тема 3: Бальні танці як мистецтво, спорт і форма активного дозвілля.

Мета вивчення: Сформувати у здобувачів цілісне уявлення про бальні танці як багатогранне соціокультурне явище.

ПЛАН

1. Бальні танці як вид хореографічного мистецтва
2. Бальні танці як спортивна діяльність

3. Бальні танці як засіб фізичного розвитку
4. Соціокультурне значення бальних танців у сучасному суспільстві

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Бальний танець є однією з найпоширеніших форм хореографічного мистецтва. Його особливістю є виконання в парі, де важливу роль відіграють взаємодія партнерів, гармонія руху та художнє втілення музичного образу

Як мистецтво бальний танець виконує низку важливих функцій:

- Естетичну
- Культурно-просвітницьку
- Комунікативну
- Виховну
- Творчу

У процесі виконання танцю виконавці передають певний художній образ, настрій, характер. Кожен танець має власну стилістику, емоційне забарвлення та музичні особливості

Бальні танці сприяють розвитку художнього мислення, творчих здібностей, музикальності, сценічної культури, естетичного смаку.

Таким чином, бальний танець виступає як засіб художнього самовираження особистості.

Бальні танці, як спортивна діяльність

У другій половині ХХ ст бальні танці набули статусу самостійного виду спорту та отримали міжнародне визнання як танцювальний спорт. Він характеризується наявністю єдиних міжнародних правил, системою спортивної класифікації, проведенням офіційних змагань, суддівством та рейтинговою системою, підготовкою спортсменів різних кваліфікаційних рівнів.

Спортивні бальні танці поділяються на дві програми: Європейська – повільний вальс, танго, віденський вальс, повільний фокстрот, квікстеп; Латиноамериканська – самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль, джайв.

Спортивна підготовка танцюристів передбачає розвиток сили, витривалості, швидкості, координації, рівноваги.

Виступ спортсменів оцінюється за комплексом критеріїв:

- Музикальність
- Техніка виконання
- Ритмічна точність
- Партнерська взаємодія
- Артистизм
- Якість руху
- Презентація

- Композиція

Таким чином спортивні бальні танці поєднують мистецьку складову з високими вимогами до фізичної та технічної підготовки спортсменів.

Бальні танці як засіб фізичного розвитку та активного дозвілля

Однією з важливих функцій бальних танців є їх використання як засобу оздоровлення та активного відпочинку. Регулярні заняття танцями сприяють

- Зміцненню серцево-судинної системи
- Покращенню роботи дихальної системи
- Розвитку опорно-рухового апарату
- Підвищенню працездатності
- Корекції постави
- Зменшують рівень стресу
- Покращують емоційний стан
- Підвищують самооцінку
- Формують навички спілкування
- Розвивають культуру взаємин між людьми
- Вчать налагоджувати міжособистісні контакти

Бальними танцями можна займатися практично в будь-якому віці. Сьогодні танцювальні студії та клуби пропонують програми як для професійних спортсменів так і для людей, що хочуть підтримувати здоровий спосіб життя.

Соціокультурне значення бальних танців у сучасному суспільстві.

Бальні танці є важливим елементом світової та національної культури. Вони виконують такі соціокультурні функції:

- Освітню – засвоєння культурних традицій різних народів та епох
- Виховну – формують дисципліну, відповідальність та культуру поведінки
- Комунікативну – розвивають навички спілкування
- Інтеграційну – об'єднують людей різного віку, професій та соціального статусу
- Репрезентативну – представляють країну на міжнародних спортивних та культурних заходах

Бальні танці є унікальним явищем сучасної культури. Завдяки своїй універсальності вони залишаються одним з найпопулярніших видів рухової активності та художньої творчості.

Питання для самостійної роботи:

1. Чому бальні танці вважаються видом хореографічного мистецтва?
2. Які особливості характеризують бальні танці як спортивну діяльність?
3. У чому полягає соціокультурне значення бального танцю?
4. Які функції бальні танці виконують в сучасному суспільстві?
5. Чому бальні танці можна розглядати як вид активного дозвілля?

Література: основна 1-7 ; додаткова 1-7

Лекція № 4

Тема 4: Стили стандартизованих європейських бальних танців: англійський та італійський напрямки.

Мета вивчення: Ознайомити здобувачів з історією становлення професійної системи викладання бального танцю, формуванням міжнародних стандартів виконання танців європейської програми, особливостям англійської та італійської шкіл бального танцю, їхнім впливом на розвиток сучасного європейського бального танцю.

ПЛАН

1. Історія створення перших професійних організацій вчителів бального танцю
2. Англійська школа виконання європейського бального танцю
3. Італійська школа виконання європейського бального танцю.
Стильові особливості

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Наприкінці XIX ст. почався процес стандартизації, у результаті якої утворився, так званий, англійський стиль. Ключову роль у його появі відіграли перші асоціації вчителів бального танцю, що виникли в Англії, звідти походить і назва самого стилю. Асоціаціями було розроблено основні концепції функціонування сучасної виконавської моделі, унормовано фігури, встановлено відповідні музичні розміри і навіть визначено необхідну площу «паркету». У результаті їх діяльності виник поділ на аматорський і професійний підходи до бального танцю. Із плином часу відбулася селекція, результатом якої стало виокремлення десяти танців, з яких складається сучасна конкурсна програма. Спочатку до неї увійшли п'ять «європейських» танців, а саме повільний вальс, танго, віденський вальс, повільний фокстрот і квікстеп, а наприкінці 40-х рр. XX ст. її доповнили ще п'ять «латиноамериканських» танців: ча-ча-ча, самба, румба, пасодобль і джайв.

Першими організаціями стали Британська асоціація вчителів бального танцю, заснована у 1892 р., Альянс Сполученого королівства (1903), а також Імперське товариство (1904). Загальний інтерес до бального танцю існував також в інших країнах, що призвело до необхідності проведення Першого

чемпіонату світу, який було організовано Камілем де Реналем 1909 р. у Парижі. На цьому чемпіонаті танцюристи змагалися лише з чотирьох видів танців: Boston, Tur Key Trot, One-step і Tango. Пізніше, у 1922 р., Каміль де Реналь уже спільно з газетою «The Dancing Times» провів напівофіційний Чемпіонат Світу в Лондоні. Його переможцем став Віктор Сильвестр, який згодом став керівником танцювального оркестру, організатором танцювальних шоу-програм на телебаченні й автором книг про бальні танці.

У той час програма бальних танців відрізнялася від сучасної і передбачала вищезазначені танці, такі як one-step, two-step та інші, об'єднані загальною назвою «sequence dance», тобто танці з фіксованою композицією. Фокстрот, який виник 1912 р. в США, вперше було показано в Імперському суспільстві в Лондоні 1914 р. А повністю його було стандартизовано, разом з вальсом і танго, в 1921 р. Саме цей період став формотворчим для англійського стилю виконання бальних танців. Завдяки англійським учителям, танці широко поширювалися по всьому світі. У 20–30-х рр. ХХ ст. з'явилися перші талановиті виконавці бальних танців. Зокрема, Джозефін Бредлі, Філіс Хейлор, Віктор Сильвестр, Алекс Мур, Т. Палмер і Е. Споурт, С. Фармер і А. Роскоу та багато інших, які зробили значний внесок у модернізацію рухів і створення техніки виконання англійського стилю. Щоб розкрити сутність еволюції англійського стилю, слід зазначити, що на ранньому етапі навіть стійка значно відрізнялася від сучасної, мала природній вигляд із розслабленими ліктями, без витягнутості. Поступово до вальсу увійшов свей (нахил), урізноманітнивши незмінну вертикальну позицію. Знаковою подією стало впровадження контакту у стегнах. Із розвитком конкурсів танцюристи, прагнучи виділитися серед інших, почали прискорювати рухи, у танго з'явився різкий поворот голови. Поступово відбувалося ускладнення хореографії, а стійка ставала дедалі ширшою. Квікстеп також ставав більш ексцентричним, що було зумовлене в основному бажанням отримати схвалення глядачів. У середині ХХ ст. виконання варіації вимагало вже значного простору, через що бальні танці почали виконуватися лише на великих танцювальних майданчиках. Особливо різких змін бальні танці зазнали, коли змагання набули сучасної форми з відбірковими турами. Тоді, щоб залишитися на паркеті, а тим паче отримати першість, стало необхідно виділятися серед інших танцюристів.

Чемпіонати світу 20–30-х рр. ХХ ст. та численні конкурси в різних країнах створили підґрунтя для організації Блекпульського танцювального фестивалю (Блекпул – курортне місто на північному заході Англії), який став живою легендою бального світу. Перший фестиваль відбувся у 1921 р. і, починаючи з цього часу, став проводитися щорічно (перерва в кілька років випала на часи Другої Світової війни). За роки свого існування він перетворився на відкритий чемпіонат світу, і нині Блекпульський фестиваль залишається найпрестижнішим турніром для танцюристів усього світу.

Велику роль у розвитку конкурсного бального танцю ХХ ст. відігравав англійський журнал «The Dancing Times», редактором якого був Філіп Річардсон. За його ініціативою у 1929 р. було створено організацію, яка об'єднала асоціації вчителів бальних танців – Official Board of Ballroom Dance (OBBD). OBBD, а також спілки вчителів в інших країнах популяризували й розвивали конкурсний танець. Вони визначили стандарти виконання, створили систему медальних тестів, проводили іспити для вчителів, а також регулярні сесії конгресів для поширення інформації. Перший світовий конгрес учителів бального танцю, який було організовано професійними організаціями, пройшов у 1948 р. у межах Блекпульського фестивалю. Відтоді щороку кращі педагоги та танцюристи світу виступають з лекціями на цьому найбільш представницькому педагогічному форумі.

Одночасно зі створенням професійних організацій у світі, здебільшого в Європі, йшов процес об'єднання танцюристів-аматорів у клуби та національні аматорські організації. У 1935 р. на зборах в Празі було створено першу Міжнародну федерацію танцюристів-аматорів (FIDA). До неї увійшли аматорські асоціації Австрії, Англії, Німеччини, Голландії, Франції, Швейцарії, Чехословаччини та Югославії. Пізніше до них приєдналися асоціації країн Балтії, Бельгії, Італії, Канади та Норвегії. Першим президентом було обрано Франца Бюхлера з Австрії.

У 1936 р. в Бад Нойхейме (Німеччина) пройшов Перший чемпіонат світу серед аматорів, в якому взяли участь танцюристи з п'ятнадцяти країн і трьох континентів. Друга Світова війна перервала роботу цієї організації. Її було відновлено у 1953 р. з ініціативи семи країн, до яких у 1955 р. приєдналися ще три.

Для розвитку бальних танців важливим виявився вихід у світ у 30-ті рр. ХХ ст. перших теоретичних книг. Фундаментом англійської школи виконання танців європейської програми став перший підручник під назвою «Ballroom Dancing» 1936 р., написаний британцем Алексом Муром, де було описано фігури всіх танців міжнародної програми. Його аналіз техніки й розробка методики викладання важко переоцінити. Проте не обійшлося і без критичних зауважень, у відповідь на які Мур відповідав сталою, класичною фразою: «Запишіть це». У тому ж році вийшла книга Віктора Сильвестра і Філіпа Річардсона «The Art of Ballroom». З кінця 30-х рр. ХХ ст. в Англії видаються два журнали «Ballroom Dancing Times» і «Alex Moore Monthly Letter Service». Останній мав вагомое значення для розвитку методичної роботи педагогів і популяризації бальних танців в усьому світі.

Надалі Алекс Мур випустив ще три книги: у 1948 р. «Переглянута техніка стандартних танців» і «Основні фігури стандартних танців», у 1950 р. «Стандартні варіації».

Із розширенням програми бальних танців і включенням до неї латиноамериканських танців, конкурси стали проводитися за кількома напрямками: європейською програмою (колишня назва – «бальні танці»), латиноамериканською програмою та десяти танців, що включає в себе танці обох програм. На той час у танцюристів ще не було чітко вираженої спеціалізації в якійсь одній програмі. Спеціалізація відбулася лише в середині 70-х рр. ХХ ст.

Організаційна структура бальних танців продовжувала вдосконалюватися, 22 вересня 1950 р. в Единбурзі було утворено міжнародний орган, що об'єднує професійні організації різних країн – International Council of Ballroom Dancing (ICBD). У 1956 р. любителі, як і професіонали, створили аналогічний міжнародний орган – International Council of Amateur Dancers (ICAD). Так, наприкінці 50-х рр. ХХ ст. танцювальний світ отримав те організаційне оформлення, яке існує дотепер.

Конкурсна система продовжувала розвиватися й, окрім блекпульського фестивалю, почали проводитися й інші. Наприклад, у 1953 р. вперше свій майданчик танцювальним парам надав знаменитий концертний зал в Лондоні – Royal Albert Hall. Тут одна з найбільш відомих чемпіонок минулого і не менш відомий педагог – Елса Уеллс почала щорічно проводити свій конкурс International.

50–60-ті рр. ХХ ст. – це епоха таких танцювальних пар як Гаррі і Дорін Сміт-Гемпшир, Льон Скрівенер і Нелі Дуган, Соні Біннік і Салі Брок, Білл і Боббі Ірвін, Уолтер Лейерд і Лорейн, Боб Берджес і Дорін Фрімен, Пітер Егльтон і Бренда Уінслейд, Карл Броер і Урсула Прагер (ФРН), Рудольф і Міхтільд Трауц (ФРН).

У 80-ті рр. ХХ ст. система турнірів доповнилася іншими конкурсами, які стали помітним явищем в танцювальному світі. Це UK (United Kingdom Championships), що проводиться в Борнемут (Англія) і US Open (United States Open), що проводиться в Майамі (США).

У 90-х рр. ХХ ст. яскраво заявила про себе італійська школа виконання. Відмінність манери рухів італійських пар примусила звернути на себе увагу. Так, у зв'язку зі змінами бачення бального танцю, авторами яких є італійські танцюристи, бальний світ зіткнувся з феноменом появи другого «стилю» – італійського. Таким чином почали розрізняти вже два стилі – англійський та італійський. Відомими представниками італійського стилю того часу були такі пари як Массімо Джіорджіане і Алессія Манфердіні, Вільям Піно і Алессандра Бучареллі, Фабіо Селмі і Симона Фанчеллі та інші. Завдяки цьому почав набувати популярності відкритий чемпіонат Італії (Italian Open), що проводиться з 1983 р.

Отже, на сучасному етапі розвитку бальної хореографії, умовно існує дві школи: англійська та італійська. Англія мала виняткову роль у розробці програми міжнародного стандарту, включаючи техніку виконання і визначення характеру європейських танців.

Завдяки тому, що ця програма негайно була прийнята світовою спільнотою, а міжнародні конкурси стали популярною формою її поширення по всьому світі, англійська школа, по суті, відразу ж стала наднаціональною. А відповідно інновації в бальній хореографії носять характер особистісних внесків світової еліти бального танцю. На цьому тлі італійські новації, що торкнулися ключових моментів музично- хореографічної взаємодії в бальному танці, вже можуть розглядатися як особливості стильової течії. Однак на відміну від існуючої системи школи, родоначальником якої була Англія, італійська школа ще не досягла рівня узгодженої в усьому системи, об'єднаною певною художньою ідеєю.

Фіналістка Блекпульського фестивалю бального танцю 2007 р., призерка багатьох міжнародних турнірів, тренер і суддя багатьох міжнародних та українських змагань Лін Марінер зазначила, що, на її думку, можна назвати певного танцюриста представником одного зі стилів, таким чином Арунас Біжокас є представником англійського стилю, в той час як Мірко Гоццолі – італійського. Лін мала досвід партнерства як з англійцями, так і з італійцями, тому вважає, що технічна школа виконання у них однакова, а відмінність полягає у прояві ментальної сфери – емоційному забарвленні рухів танцюристів на паркеті.

Англійці, будучи консервативними, більше уваги приділяють техніці виконання: окремо розглядають і розучують рухи стоп, ніг, стегон, корпусу. Італійці, у свою чергу, використовуючи набуті знання з техніки, намагаються їх синтезувати та вибудувати чітку систему знань.

На підставі спостережень, перегляду численних відеозаписів із парами представників певного стилю (відео змагань, виступів, шоу-номерів, навчальних матеріалів), читання наукових публікацій з теми, вивчення матеріалів інтернет-форумів, де обговорюються питання сучасного функціонування та розрізнення стилів у бальних танцях, а також спілкування з провідними танцюристами сучасності, можемо стверджувати, що нині існують два стилі європейської програми стандартизованих бальних танців – англійський та італійський. Перший, тобто сучасний англійський стиль виконання, формувався упродовж усього ХХ ст. і несе в собі єдину школу техніки виконання, тобто цілий ряд технічних особливостей, наприклад, система кроків у фігурах.

Стиль, який майже до кінця ХХ ст. вважався міжнародним і функціонував як єдиний є сучасним англійським стилем. Італійський, у свою

чергу, сформувавшись на основі єдиного міжнародного стилю, увібравши в себе особливості темпераменту виконавців, та, змінившись під впливом фізичних і культурних чинників, заявив про себе в кінці ХХ ст. Однак вважати його цілковито самостійним і протиставляти англійському є не зовсім доцільно, оскільки техніка виконання усіх танців стандартної програми єдина, а відмінності мають лише частковий характер. Тим не менш на сучасному етапі розвитку бальних танців ми можемо порівнювати обидва стилі і поряд зі спільними рисами маємо ряд відмінних. Англійському стилю притаманні елегантність, консервативність, підкресленість ліній, простота, благородність, вишуканість манер, що проявляється у виконавчому стилі та в характері танцювального образу, в той час як італійський стиль характеризується перенасиченістю ускладнених рухів, збільшенням свеїв, ускладненням хореографії різноманітними кидками, незвичними позуваннями, синкопованістю ритмів, прискоренням рухів, що робить його більш емоційним, видовищним і навіть епатажним. Якщо розглядати фізіологічні особливості представників обох стилів, то англійці вирізняються вищим зростом, що впливає на їх рухи, адже від довжини ніг залежить ширина кроків, а від неї залежить цілий спектр виконавських особливостей. У той же час вищу швидкість рухів і «маневреність» представників італійського стилю зумовлює їх невисокий зріст. Саме відмінність італійців, а також видовищність їх виступів у поєднанні з високим

рівнем володіння технікою дали можливість представникам італійського стилю створити конкуренцію класичній технічності англійців.

На думку Вільяма Піно, одного з перших представників італійського стилю, батьківщина дуже впливає на танцюристів і відрізняє їх один від одного.

Розглядаючи статистику переможців найбільш масштабніших міжнародних змагань упродовж історії існування конкурсного бального танцю, тобто з 1922 р. і дотепер, бачимо, що в категорії «професіонали» перемагали здебільшого англійці, і лише у 2000 р. першість отримали італійці.

Через те, що танцювальне мистецтво надалі стрімко розвивається, зазнає впливу тенденцій загального розвитку суспільства, вдосконалюється танцювальна техніка, з'являються нові фігури, поліпшується образ, отже, процес розвитку обох стилів триває. Не виключено, що з часом теоретики танцю почнуть розглядати поряд із англійським та італійським інші стилі.

Отже, не дивлячись на те, що технічна основа обох стилів єдина, спостерігаючи за виступом окремої пари, можна точно віднести її до англійського або італійського стилю.

Різниця проявляється в характерах танцюристів: англійці відрізняються консервативним підходом, а італійці емоційністю. Англійці більше уваги приділяють техніці виконання: окремо розглядають і розучують рухи стоп, ніг, стегон, корпусу. Італійці, у свою чергу, використовуючи набуті знання з техніки, намагаються їх синтезувати та винайти нові підходи.

Техніка пар-представників англійського стилю характеризується плавністю рухів, великою довжиною кроків, використанням більшої кількості базових фігур. Їх хореографія насичена вишуканими лінійними фігурами (наприклад, ланч). Представники англійського стилю, як правило, мають високий зріст, що безпосередньо впливає на характер їх рухів. Пари-представники італійського стилю характеризуються більшою різкістю рухів, що може проявлятися навіть у вальсі. Хореографія перенасичена синкопованими ритмами і перевантажена ускладненими фігурами, застосовується велика кількість поворотних рухів; часто використовуються кидки ніг або ронди, причому як партнеркою, так і партнером. На противагу англійцям, італійці відрізняються відносно низьким зростом, що сприяє динаміці переміщень по паркету.

Питання для самостійної роботи:

1. Які є стилі в сучасній європейській програмі стандартизованих бальних танців
2. Назвіть збіги та розбіжності у виконанні бальних танців європейської програми в англійському та італійському стилі
3. Розкажіть історію виникнення професійних об'єднань вчителів бальних танців

Література: основна 1-8 ; додаткова 1-7

Лекція № 5

Тема 5: Основні терміни і поняття у європейських бальних танцях.

Мета вивчення: сформувати у здобувачів систему базових професійних знань щодо спеціальної термінології європейських бальних танців

ПЛАН

1. Опис техніки виконання спортивних танців
2. Термінологія
3. Крок / Дія
4. Позиції стоп
5. Ведуче ліве або праве плече
6. Позиція Променад
7. Протидія корпусом – ПДК

8. Позиція в протидії руху корпусом ППДК
9. Рівняння
10. Напрямок
11. Величина повороту
12. Список скорочень

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Опис техніки виконання спортивних танців, як у європейській, так в латиноамериканській програмах, в підручниках з бального танцю викладений в табличній формі. Саме такий опис прийнятий та використовується у всьому світі танцівниками. Для того, щоб добре розуміти опис фігур, потрібно знати точний зміст термінів, що стоять в заголовках таблиць. Також важливо, щоб студент розумів основні принципи вивчення техніки і її змін. Якщо пояснення, які наводяться нижче, будуть добре засвоєні, відпаде необхідність запам'ятовування всіх відомостей, що містяться в таблиці опису, що стало б складною, трудомісткою і виснажливою справою. Опис фігур є коротким та включає:

1) звичайне рівняння на початку; 2) всі подробиці позиції стоп плюс інформація про те, чи виконується поворот; 3) якщо крок виконується в сторону, необхідно вказати, чи виконується він в ту ж лінію танцю, або через лінію танцю необхідності вказати рівняння; 4) прописаний для кроків ритм.

Термінологія (англ., Terms) Такі терміни як вперед, назад, в сторону, в сторону і трохи вперед, в сторону і трохи назад, ЛН закривається до ПН, ПН закривається до ЛН, або закривається трохи попереду або трохи позаду, з вагою або без, зрозумілі без пояснень. Малий крок в сторону природно значить, що по ширині він менше звичайного. По Діагоналі вперед або назад означає, що крок виконується вперед і в сторону, або назад і в сторону на рівну відстань.

Крок / Дія (англ., Step / Action) - Це описання певної кількості кроків або дій, які містяться в кожній таблиці. Крок це скоординоване перенесення повної або часткової ваги з однієї ноги на іншу. Дія - це основний рух, що не пов'язаний з перенесенням ваги тіла.

Позиції стоп (англ., Positions of Feet) Цей термін відноситься до позиції однієї стопи по відношенню до іншої наприкінці кроку. Стопа (права чи ліва) може бути розміщена в будь-якому напрямку: вперед, назад, в сторону, в сторону і трохи вперед, в сторону і трохи назад, ЛН приставляється до ПН, ПН приставляється до ЛН (якщо обидві стопи зібрані під тілом), з вагою або без ваги. Вони зрозумілі і не потребують додаткового пояснення Діагонально вперед або діагонально назад означає, що крок був зроблений вперед і в сторону або назад і в сторону на однакову відстань. Деякі позиції можуть включати в себе додатковий конкретний опис (наприклад, пересікаючи лінію корпусу, англ., Cross Body).

Ведуче ліве або праве плече (англ., Left or Right Shoulder Leading) Цей термін протилежний за значенням терміну ПДК і позначає рух однойменної стопи, що виконує крок, та сторони корпусу під час виконання цього кроку або вперед, або назад; зазвичай виконується перед кроком зовні партнера Підготовка до кроку зовні партнера (англ., Preparing to Step Outside Partner) Це крок, що виконується вперед в трохи більш відкриту позицію, ніж звичайний крок. Зовні партнера (англ., Outside Partner - OP) Крок вперед, що зазвичай виконується з правої сторони від партнера.

Позиція Променада - ПП (англ., Promenade Position - PP) Це позиція коли права сторона корпусу партнера і ліва сторона корпусу партнерки знаходяться в контакті, при цьому партнерка тримається трохи позаду правого боку корпусу партнера, а протилежні сторони їх корпусів утворюють букву V. Коліно ноги без

ваги спрямовано всередину по напрямку до коліна опорної ноги. Зазвичай, напрямок стоп відповідає розвороту корпусу. Наявність позиції Променада вказується в колонці "Позиції стоп" табличній формі опису фігур. Класична позиція Променада в танці Танго - контрольована і компактна.

Протидія корпусом - ПДК (англ., Contrary Body Movement CBM) Рух корпусу, який використовується для того, щоб почати поворот. Суть полягає в тому, що протилежна сторона корпусу рухається до стопи, що виконує крок, незалежно від того, рухається вона вперед або назад. Цей рух найбільш виразно видно в таких фігурах, як Натуральний і Зворотний півоти.

Позиція в протидії руху корпусом ППДК (англ., Contrary Body Movement Position - CBMP) Розташування стопи, що виконує крок, спереду або позаду, на

лінії іншої стопи або через неї, створює враження використання ПДК, але без повороту корпусу. ППДК використовується у всіх кроках зовні партнера, за винятком кроку 3 фігури «Фіш Тейл» («Риб'ячий хвіст») у танці Квікстеп, для створення гарної лінії і контакту. У Танго на кроках, що виконуються в лінію з партнеркою (партнером) ППДК використовується на більшості кроків вперед з ЛН і назад з ПН. Термін «Вперед і навхрест в ППДК» означає, що нога, яка рухається, більше перетинає лінію іншої ноги. Ця ситуація виникає тільки на кроках, які виконуються в позицію Променада.

Рівняння (англ., Alignment) Цей термін відноситься до стопи або до стоп, але не до корпусу, і описує такі моменти, коли стопи в кінці кроку повернені вперед, назад, або щодо напрямків в залі. Зазначене рівняння має показувати той напрямок, в якому здійснюється переміщення при виконанні фігури. Термін у напрямку використовується, коли на внутрішній стороні повороту крок в сторону виповнюється з більшим поворотом, ніж поворот корпусом. Термін у напрямку Використовується при описі деяких кроків вперед в ПП.

Напрямок (англ., Direction) Термін описує рух стопи по відношенню до напрямків в залі. Лінія танцю - лт (англ., Line of Dance - LOD) Лінія

переміщення навколо залу В напрямку проти годинникової стрілки. Цей термін описує куди пара рухається в залі (напрямок) і як кожен танцюрист орієнтується за певним напрямом (рівняння). Ця технічна деталь може розглядатися як хореографічна пропозиція, а не як структура. Термін «вказуючи» використовується при описі деяких кроків, виконуваних вперед в ПП. Опис позиції корпусу також іноді включається в колонку під назвою «Побудова», оскільки положення корпусу не збігається з поверненими позиціями стоп під час виконання кроків в ПП.

Величина повороту (англ., Amount of Turn) Цей термін описує загальну величину повороту, що Використана в фігурі, або ту величину повороту, що виконана стопами між кожним кроком. Поворот може бути виконаний вправо ВП (англ., Right R) або вліво ВЛ (англ., Left - L), і визначається ступінь повороту - від 1/8 повороту до 1 і більше цілих обертів вліво або вправо У Танго ступінь повороту вказується для фігури в цілому

Зовнішня сторона повороту (англ., Outside of a Turn) Цей термін описує ті випадки, коли поворот виконується після кроку вперед. Величина повороту розподіляється на перших трьох кроках.

Внутрішня сторона повороту (англ., Inside of a Turn) Цей термін показує, що поворот виконується після кроку назад. На кроці 2 немає скручування на стопі, а весь поворот виконується між кроком назад і наступним кроком. На внутрішній стороні повороту стопа часто повертається більше, ніж корпус, в цьому випадку при описі ступеня повороту використовується термін «корпус повертається менше».

Робота стопи (англ., Foot Action) Цей термін описує ту частину стопи, що знаходиться в контакті з підлогою (з вагою або без неї) під час виконання кроку, і його позицію. У таблицях вказані лише початковий контакт і кінцеві точки контакту стопи. Проміжні точки дотику неясні. Робота стопи на кроці вперед з підйомом або поворотом описується як «Каблук-носок». Робота стопи на кроці вперед без підйому або повороту описується як «Каблук», як «Каблук», хоча носок опускається в кінці кроку. Зазвичай на всіх кроках назад робота стопи описується як «Носок-каблук». Стопа ноги, що залишилася попереду, підтягується назад каблуком, який знаходиться в контакті з підлогою, але цей каблук не вказується в описі роботи стопи за винятком випадків коли виконується "Каблукове підтягування" або "Каблуковий поворот". Коли крок в сторону виконується після кроку назад, робота стопи на кроці назад буде описуватися як «Носок-каблук закінчуватися «плоскою стопою», носок не буде відриватися від підлоги, коли буде зроблений крок в сторону.

Підйоми і зниження (англ., Rise and Fall) Цей розділ техніки використовується в танцях "Повільний вальс", "Квікстеп" і "Фокстрот". Підйом визначається як рух вгору (Increased elevation) за рахунок напруги м'язів ніг, випрямлення колін і розтягування корпусу вгору, що зазвичай супроводжується підйомом каблука або Зниження визначається Як

опускання каблуків від паркету. (Lowering) опорної стопи від носка до каблука з подальшим пом'якшенням колін при виконанні наступного кроку.

Підйом у стопі (англ., Foot Rise) Під час підйому в стопі вага тіла проходить від центру стопи до подушечки або носку стопи, завдяки чому, каблук залишає підлогу поступово або раптово. Згідно анатомії, відбувається розширення щиколотки і підвищення м'язового тонуусу в литковому м'язі. І навпаки, під час зниження, каблук повертається на підлогу завдяки постійній контролюючій дії литкових м'язів.

Підйом в нозі (англ., Leg Rise) Підйом в нозі викликаний випрямленням (розгинання) коліна (без фіксації спини) відносно нейтрального положення. Замість цього зниження в нозі буде відбуватися через згинання коліна опорної ноги.

Підйом в корпусі (англ., Body Rise) Підйом в корпусі досягається за рахунок додаткового підйому верхньої частини корпусу. Зазвичай, ця дія використовується коли танцюрист розтягується до максимального підйому або коли один з партнерів не використовує підйом в стопі.

Без підйому стопи - БПС (англ., No Foot Rise - NFR) Це має місце, коли підйом відчувається через ноги і корпус, як було описано вище, але при виконанні кроку назад в опорній стопі підйому немає. Коли слідом за кроком, який виконується без підйому стопи, робиться крок у сторону, стопа опорної ноги буде плоскою, і коли вага буде повністю перенесена на кроці 2, каблук ноги, що виконала 1-ий крок, буде піднятий над підлогою.

Нахил (англ., Sway) Цей термін описує бокове згинання корпусу (lateral-flexion) вліво або вправо від щиколоток і вгору, виконане в напрямку ноги, що рухається або від неї. Нахил може використовуватися для різних цілей, в тому числі: для досягнення балансу, початку руху, збільшення швидкості руху, але в основному, для створення ефекту або поліпшення естетики фігури. Принцип нахилу полягає в природному нахиленні (inclination) корпусу в напрямку внутрішньої частини повороту. Нахил може бути зроблений на одному кроці, на двох кроках.

Баланс (англ., Balance) Це правильний розподіл ваги тіла над стопою або стопами ніг під час руху або в стаціонарному положенні.

Попередні фігури (англ., Precede) Це фігури, які можуть бути використані перед виконанням фігури, що знаходиться в розгляді.

Наступні фігури (англ., Follow) Це фігури, які можуть бути використані після виконання фігури, що знаходиться в розгляді.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Нижче наведено список скорочень, загальноприйнятий в усьому світі для опису техніки виконання фігур бального танцю в підручниках та методичних посібниках.

ПН - права нога

ЛН - ліва нога

П - правий (-а, -е)
 Л - лівий (-а, -е)
 ВП - вправо
 ВЛ - вліво
 Вп - вперед
 Нз - назад
 діаг - діагональ (-но)
 ВСТН - в сторону
 н/прк - наприкінці
 ЛТ - лінія танцю
 С - стіна
 Ц - центр
 ДС - діагонально до стіни
 ДЦ - діагонально до центру
 ПП - позиція Променад
 ППДК - позиція проти руху корпусу
 ПДК - проти рух корпусу
 Д - партнерка
 М - партнер
 S - повільно (при описі ритму або рахунку)
 Q - швидко (при описі ритму або рахунку)
 Б/н - без нахилу
 БПС - без підйому стопи
 БВТ - без ваги тіла
 К - каблук
 Н - носок стопи
 П - подушечка стопи

Питання для самостійної роботи:

1. Дайте пояснення терміну крок
2. Дайте пояснення терміну позиція стоп
3. Дайте пояснення терміну ведуче плече
4. Дайте пояснення терміну крок зовні партнера
5. Дайте пояснення терміну позиція променад
6. Дайте пояснення терміну протидія корпусом
7. Дайте пояснення терміну позиція в протидії руху корпусом
8. Дайте пояснення терміну рівняння
9. Дайте пояснення терміну напрямок
10. Дайте пояснення терміну лінія танцю
11. Дайте пояснення терміну величина повороту
12. Дайте пояснення терміну зовнішня та внутрішня сторона повороту

13. Дайте пояснення терміну робота стопи
14. Дайте пояснення терміну підйоми і зниження (підйом у стопі, підйом у носі, підйом в корпусі, без підйому стопи)
15. Дайте пояснення терміну нахил
16. Дайте пояснення терміну попередні та наступні фігури

Література: основна 1, 12-15, 17-19 ; додаткова 5, 12, 15-17

Лекція № 6

Тема 6: Походження та розвиток латиноамериканських бальних танців.

Мета вивчення: ознайомити здобувачів з історією виникнення та розвитку латиноамериканських бальних танців

ПЛАН

1. Самба
2. Ча-ча-ча
3. Румба
4. Пасодобль
5. Джайв

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У Латиноамериканську програму (Latin) входять танці:

- Самба (темп - 50-52 тактів в хвилину),
- Ча-ча-ча (темп - 30-32 тактів в хвилину),
- Румба (темп - 25-27 тактів в хвилину),
- Пасодобль (темп - 60-62 тактів в хвилину),
- Джайв (темп - 42-44 тактів в хвилину).

З Латиноамериканських танців тільки самба і пасодобль танцюються з просуванням по лінії танцю. В інших танцях танцюристи більш-менш залишаються на одному місці, хоча і в цих танцях можливе переміщення танцюристів по танцювальному майданчику з поверненням до вихідної точки або без.

Самба

Історія самби - це історія злиття африканських танців, які прийшли до Бразилії з рабами з Конго та Анголи, з іспанськими і португальськими танцями, привезеними з Європи завойовниками Південної Америки. Походження назви "Samba" неясно, хоча "Zambo" означає "дитина від негра і місцевої (бразильської) жінки" (мулат). Танець був пізніше об'єднаний з Махіхе. Це бразильський круговий танець, описаний як Two Step. Махіхе був відомий в США на початку двадцятого століття.

Підвищена увага до самби в Європі з'явилася 1950-х, коли їй зацікавилася принцеса Маргарет, яка відіграла провідну роль в Британському суспільстві. Самба була стандартизована для міжнародного виконання в 1956 році. Танець в існуючій сучасній формі має фігури з різними ритмами виконання, передаючи багатогранне походження танцю. Самбу часто називають "південноамериканським вальсом", ритми самби дуже популярні і легко видозмінюються, утворюючи нові танці - ламбаду, макарену.

Ча ча ча

У 1952 відомий англійський викладач бальних танців П'єр Лавелл (Pierre Lavelle) відвідав Кубу і побачив оригінальний варіант танцювання румби з додатковими кроками, відповідними додатковим ударами в музиці, коли ритм задається ударами кастаньєт, барабанів, з трьома акцентованими "кляцанням". Повернувшись до Англії, він почав викладати цей варіант як окремий новий танець.

Назва танцю, найімовірніше, походить від швидкого і веселого кубинського танцю "Guaracha" (гуарача), а так само від співзвуччя з кляцанням відповідних музичних інструментів під час шассе. У 1954 танець вперше був описаний як "мамбо з Гуеро-ритмом". Мамбо - гаїтянський танець, який став відомим в Європі в 1948 році. Таким чином, ча-ча-ча походить від релігійних ритуальних танців Західної Африки і кубинських повільних танців. Є три основні варіанти мамбо - single, double, and triple; потрібний має п'ять кроків на один такт і саме цей варіант використовувався в ча-ча-ча.

Ча-ча-ча зараз танцюється в ритмі 120 ударів в хвилину. Кроки робляться на кожен удар, з сильним рухом стегон, коліна випрямляються на кожному кроці. Вага розташована попереду, на носках, всі кроки виконуються з носка, рух відбувається уздовж підлоги без підняття і опускань. Шассе виконується на рахунок "4 і", використовується, щоб підкреслити крок на рахунок "раз".

Під час танцю пари повинні передати веселий, безтурботний і розв'язний характер, на відміну від ліричної румби. В англійській мові первинна назва cha-cha-cha поступово скоротилася до cha-cha, що пов'язано зі зміною характеру танцю.

Румба

Румба - це танець африканських негрів, привезених на Кубу в кінці минулого століття. Танець підкреслює рух корпусу, а не ніг.

Реальний інтерес до латинської музики з'явився приблизно з 1929 року. Варіант румби, схожий на той, який танцюється сьогодні, з'явився в США в 1930-х.

В Європі румба з'явилася завдяки ентузіазму і блискучим інтерпретаціям П'єра Лавелля (Pierre Lavelle) - провідного англійського викладача

латиноамериканських танців. Він відвідав Гавану в 1947, виявилось, що румба на Кубі виконується з акцентом на рахунок "два", а не на "раз", як в американській румби. Цю техніку з назвами основних фігур, отриманих від Pere Rivera з Гавани, він став викладати в Англії.

З нововведенням - тільки перенесення ваги на рахунок "раз", без фактичного кроку, танець придбав дуже чуттєвий і романтичний характер. Рахунок "раз" - найсильніший рахунок у румби, не роблячи крок із цього приводу, ми підкреслюємо музикою активний рух стегон. Разом з повільним темпом музики і музичним акцентом на роботу стегон танець набуває ліричний характер. Кроки робляться на рахунок 2, 3 і 4. Коліна випрямляються і згинаються на кожному кроці, повороти виконуються між рахунками.

Румба - дух і душа латиноамериканської музики і танцю. Чарівні ритми і рухи тіла роблять румбу одним з найбільш популярних бальних танців, багато партнерок вважають цей танець найулюбленішим.

Пасодобль

Назва "Paso Doble" на іспанській мові означає "два кроки. Ці назви пов'язані з маршовим характером танцю на рахунок "раз, два "або" лівою, правою ". Танець вперше був виконаний у Франції в 1920 році, став популярним у вищому паризькому суспільстві в 1930-их. Цей танець - стилізація основних фігур, які виконуються тореро на арені.

Хореографія танцю відповідає мелодії іспанського циганського танцю "España Cani", який має три музичних акценти. Ці акценти є в пасодоблі, вони створюють драматичний, захоплюючий характер танцю. Перший акцент складається з двох частин - 4 з половиною і 6 з половиною вісімок - фанфари про початок кориди і парад учасників. Другий акцент - 8 з половиною вісімок - битва бика з тореодором. Третій - свято перемоги тореодора над биком (або навпаки).

Характер пасодобля вимагає деталізації коротких і різких, але чітко окреслених рухів корпусу. Глядачам дуже подобається цей яскравий, емоційний танець, який багато танцюристів тренують найменше і приділяють йому занадто мало уваги. На відміну від самби, ча-ча-ча і румби, які багатьма педагогами інтерпретуються як танці, де головну роль виконує партнерка, пасодобль - типово чоловічий танець, основний акцент в якому робиться на рухи партнера-тореодора, а партнерка, як в стандарті, просто слідує за ним, зображаючи його плащ.

Джайв

Джайв з'явився в 19 столітті на південному сході США, причому одні вважають, що він був негритянським, інші - що це військовий танець індіанців-семінолів у Флориді (навколо спійманого блідолицього або його черепа). У 1880-их танець вже був конкурсним - його танцювали негри на півдні США на приз, яким найчастіше був пиріг, тому танець був відомий

тоді як Cakewalk (Пирогова прогулянка). Зі смертю королеви Вікторії в 1901 суспільство відчуло велику свободу і величезна кількість простих танців, заснованих на тих же ритмах, стало популярно і серед білих. Всі ці танці виконувалися під музику регтайм, з акцентами на ударах 2 і 4, в синкопованих ритмах. Всі вони використовували ті ж самі елементи, що зараз є в джайві і інших латиноамериканських танцях. У двадцяті роки Ragtime трансформувався в популярний свінг. Згодом цей танець став дуже популярним.

Сучасна версія джайву має основні кроки, складені з швидкого синкопованого шассе (крок, приставка, крок) вліво і вправо (у партнерки навпаки), разом з більш повільним кроком назад і поверненням вперед. На самому початку, в 1927, танець був тільки молодіжним. Танцюристи постарше не схвалювали його і пробували забороняти через непрогресивність: він танцювався на місці, що заважало іншим танцюристам, які рухаються по лінії танцю. Танець залишався молодіжним і згодом, видозмінювався в свінг, бугі-вугі, бі-боп, рок, твіст, диско і хастл (Swing, Boogie-Woogie, Be-Bop, Rock, Twist, Disco and Hustle). У цьому танці на змаганнях танцюристи намагаються показати, що після чотирьох танців вони не стомлені, і все ж джайв - останній танець, і досить складний для виконання. Джайв дуже сильно відрізняється по характеру і техніці від інших танців латиноамериканської програми, часто пари, добре танцюють перші чотири танцю, танцюють джайв слабкіше, а інші - навпаки.

Питання для самостійної роботи:

1. Самба. Історія виникнення та основні характеристики.
2. Ча-ча-ча. Історія виникнення та основні характеристики.
3. Румба. Історія виникнення та основні характеристики.
4. Пасодобль. Історія виникнення та основні характеристики.
5. Джайв. Історія виникнення та основні характеристики.

Література: основна 2, 9, 11, 15, 17, 20; додаткова 1, 5, 12, 15, 16

Лекція № 7

Тема 7: Основні терміни і поняття у латиноамериканських бальних танцях.

Мета вивчення: ознайомити здобувачів з базовою термінологією латиноамериканської програми, сформувані розуміння основних понять техніки та виконавської майстерності

ПЛАН

1. Основні поняття згідно термінології ISTD
2. Позиції та взаємодія партнерів

3. Основні рухи корпусу в латиноамериканському танці – специфічна латинська техніка

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Основні поняття згідно термінології ISTD

Латиноамериканський стиль (Latin American Style) – міжнародний стиль латиноамериканських бальних танців, який включає п'ять конкурсних танців – Ча-ча-ча, Самбу, Румбу, Пасодобль і Джайв

Основний рух (Basic movement) – базова фігура або група рухів, на яких формується техніка конкретного танцю

Перенесення ваги (Weight transfer) – повне перенесення маси тіла з однієї ноги на іншу

Опорна нога (Supporting leg) – нога, на якій знаходиться вага тіла

Вільна нога (Free leg) – нога, що виконує рух без навантаження вагою

Напрямок руху (Alignment) - орієнтація танцюриста або пари відносно залу

Ступінь повороту (Amount of turn) – величина обертання під час виконання фігури

Робота стопи (Footwork) – спосіб контакту стопи з підлогою

Таймінг (Timing) – співвідношення рухів з музичними долями

Темп (Tempo) – швидкість виконання танцю

Позиції та взаємодія партнерів

Під поняттям позиція в парі розуміють взаємне розташування корпусів партнера та партнерки відносно один одного під час виконання танцювальних фігур. Правильна побудова та використання позицій забезпечує збереження балансу, якісне ведення партнерки та стилістичну довершеність і точність ліній при виконанні.

Танцювальна позиція визначається

- Положенням корпусів партнерів
- Ступенем контакту між ними
- Напрямком розвороту корпусу
- Розташуванням стоп
- Характером з'єднання рук

Основні позиції

Закрита позиція – є основною вихідною позицією в багатьох латиноамериканських бальних танцях. У цій позиції партнери розташовані обличчям один до одного. Корпуси знаходяться на близькій відстані, але, на відміну від європейської програми, контакт корпусів не є постійним. З'єднання здійснюється через руки. Партнери дивляться один на одного, плечі розташовані паралельно, центри ваги знаходяться навпроти.

Відкрита позиція – передбачає більшу відстань між партнерами та відсутність безпосереднього контакту корпусів. Збільшена відстань між

партнерами, свобода рухів рук та корпусу, можливість використання простору майданчика, можливість виконання поворотів та презентаційних ліній. З'єднання здійснюється через руки, або руки не з'єднуються. Партнери дивляться один на одного, плечі розташовані паралельно, центри ваги знаходяться навпроти.

Променадна позиція – створюється з закритої позиції за рахунок того, що партнери виконують поворот на $1/8 - 1/4$ партнер – вліво, партнерка - вправо

Контрпроменадна позиція - створюється з закритої позиції за рахунок того, що партнери виконують поворот на $1/8 - 1/4$ партнер – вправо, партнерка - вліво

Позиція бік-о-бік справа – у цій позиції партнерка розташовується справа від партнера. Обидва танцівники дивляться в одному напрямку. Корпуси паралельні. З'єднання здійснюється через руки, або руки не з'єднуються.

Позиція бік-о-бік зліва – у цій позиції партнерка розташовується зліва від партнера. Обидва танцівники дивляться в одному напрямку. Корпуси паралельні. З'єднання здійснюється через руки, або руки не з'єднуються.

Тіньова позиція – одна з найефектніших позицій латиноамериканської програми. Партнер знаходиться позаду і трохи збоку від партнерки, обидва партнери дивляться в одну сторону. З'єднання здійснюється через руки.

Позиція віяло – одна з найбільш характерних позицій румби та ча-ча-ча. Партнер і партнерка розташовані під кутом 90° один до одного, партнерка знаходиться ліворуч від партнера, контакт підтримується через одну руку, створюються сприятливі умови для виконання подальших обертальних фігур.

Ще позиції латиноамериканського бального танцю: позиція фоловей, каунте променад позиція, відкрита каунте променад позиція, позиція контра каунте променад, відкрита контра каунте променад позиція, ускладнене розкриття.

Основні рухи корпусу в латиноамериканському танці – специфічна латинська техніка

Hip movement – робота стегон, яка виникає внаслідок правильного перенесення ваги та випрямлення опорної ноги

Cuban motion – характерна дія стегон у Румбі та Ча-ча-ча, яка формується не штучним похитуванням тазу, а правильною механікою руху

Body action – координована робота корпусу, плечей та стегон

Rotation – поворот корпусу навколо вертикальної осі

Settling action – опускання стегна на опорній нозі після завершення перенесення ваги

Основою професійної підготовки танцівника є не лише знання назв фігур, а й розуміння технічних категорій – позицій, перенесення ваги, роботи стопи, таймінгу, ротації корпусу, Cuban motion та Rhythm bounce action. Same

ці поняття лежать в основі методики викладання латиноамериканських бальних танців.

Питання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте поняття «Latin American Style» та назвіть танці, що входять до міжнародної латиноамериканської програми.
2. Поясніть значення термінів:
 - Basic movement
 - Weight transfer
 - Supporting leg
 - Free leg
 - Alignment
 - Amount of turn
 - Footwork
 - Timing
3. Розкрийте взаємозв'язок між вище названими термінами та якістю виконання латиноамериканських бальних танців
4. Поясніть поняття «танцювальна позиція» та охарактеризуйте чинники, які визначають положення партнерів в парі
5. Поясніть значення правильного вибору та зміни позицій для забезпечення ефективної взаємодії партнерів
6. Охарактеризуйте наступні поняття та поясніть механізм їх виконання:
 - Hip movement
 - Cuban motion
 - Body action
 - Rotation
 - Settling action

Література: основна 2,6,11,15,17,18,20 ; додаткова 2,5,12,15

1 курс 2 семестр

Лекція № 8

Тема 20: Ключові педагогічні принципи та методики навчання бальних танців європейської програми

Мета вивчення: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про сучасні педагогічні принципи, закономірності та методики навчання бальних танців європейської програми, ознайомити з особливостями формування технічних навичок, розвитку танцювальної майстерності та організації навчально-тренувального процесу

ПЛАН

1. Теоретико- методологічні основи навчання європейських бальних танців

2. Загальні принципи навчання бальних танців європейської програми
3. Специфічні принципи навчання бальних танців європейської програми
4. Методи навчання техніки танцювальних рухів
5. Етапи формування навичок у бальних танцях європейської програми
6. Методика навчання танцювальної пари
7. Типові педагогічні помилки та шляхи їх подолання

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Технічна складність танців європейської програми полягає у необхідності підтримання безперервного руху пари, стабільного контакту, точного ведення та дотримання принципів правильної організації рухів танцівників. Суть педагогічного процесу навчання являє собою цілеспрямовану систему формування спеціалізованих рухових умінь, навичок та художньо-виконавських якостей танцівника.

Методика навчання повинна враховувати наступні моменти:

- Вікові особливості
- Рівень фізичної підготовки
- Попередній танцювальний досвід
- Закономірності формування рухових навичок
- Індивідуальні особливості учнів

Загальні принципи навчання бальних танців європейської програми

1. Принцип науковості – навчання повинно ґрунтуватись на сучасних досягненнях фізіології рухової діяльності, педагогіки та біомеханіки. Викладач має пояснювати не лише форму руху, а й принципи та механізми його виконання
2. Принцип системності та послідовності – засвоєння елементів відбувається від простого до складного. Навчання починається з постановки корпусу, формування танцювальних ліній, базових кроків, простих фігур. Лише після цього відбувається перехід до складних варіацій то комбінацій.
3. Принцип доступності – навчальний матеріал повинен відповідати рівню підготовленості учнів. Надмірне ускладнення матеріалу призводить до формування неправильних рухових стереотипів
4. Принцип свідомості та активності – учень повинен розуміти призначення кожного руху, а не лише механічно його відтворювати, саме тоді відбувається ефективне формування правильних навичок.
5. Принцип індивідуалізації – у процесі навчання враховуються антропометричні показники, темперамент, швидкість навчання та рівень координації кожного учня.

Специфічні принципи навчання бальних танців європейської програми

На відміну від інших видів хореографії, бальний танець передбачає взаємодію двох виконавців, тому насамперед в процесі навчання особливого значення набувають спеціалізовані принципи:

1. Принцип партнерської взаємодії – танцювальна пара повинна функціонувати як єдина система, тому увага приділяється якості ведення, сприйняттю імпульсів, синхронності рухів та підтриманню спільного центру балансу пари
2. Принцип просторової орієнтації – Європейські танці виконуються відповідно до Лінії танцю. Танцівники постійно повинні контролювати напрямок руху, переміщення відносно інших виконавців, використання простору танцювального майданчику
3. Принцип безперервності руху – особливістю виконання танців європейської програми є плавний та безперервний рух пари. Зупинки передбачаються лише тоді, коли вони передбачені характером фігури
4. Принцип музичної відповідності – технічні дії повинні відповідати структурі музичного супроводу. Рухи мають узгоджуватися з метроритмом, темпом, динамікою, фразуванням музики

Методи навчання техніки танцювальних рухів

1. Пояснювально-демонстраційний метод – викладач демонструє рух та надає його словесне пояснення. Метод є особливо ефективним на початкових етапах навчання
2. Метод розчленованого навчання – складна дія поділяється на окремі елементи. Наприклад фігура Натуральний поворот у повільному вальсі може вивчатися поетапно – робота стоп, поворот корпусу, підйом та зниження, свінг та нахили, взаємодія партнерів. Після опанування етапів – все поєднується в одну цілісну дію
3. Цілісний метод – використовується на етапі вдосконалення техніки. Рух виконується в повному обсязі з подальшим коригуванням деталей
4. Метод багаторазового повторення – формування навичок можливе лише за умови систематичного багаторазового повторення
5. Відеоаналіз – використання відеозаписів для виявлення технічних недоліків та корекції рухів

Етапи формування навичок у бальних танцях європейської програми

У процесі виділяють три основних етапи

1. Ознайомлення -отримання загального уявлення про рух. Основне завдання викладача – створити правильну рухову модель

2. Формування навички – багаторазове відпрацювання руху. Основна увага приділяється точності, ритмічності виконання, координації та балансу танцівників та пари
3. Вдосконалення – вивчена дія автоматизується та інтегрується в складні комбінації. Відбувається робота над артистизмом та інтерпретацією музичного матеріалу

Методика навчання танцювальної пари

Одним з найскладніших моментів навчання європейського бального танцю є навчання взаємодії партнерів. Робота будується за такими напрямками:

- Формування контакту – передбачає розвиток навичок відчуття партнера через положення корпусу та рук
- Формування ведення – партнер повинен передавати інформацію через положення корпусу, а не через силовий вплив руками
- Формування слідування – партнерка повинна реагувати на сигнали ведення без попереднього передбачення руху
- Формування спільного балансу – будь-яка зміна центру ваги одного партнера повинна узгоджуватися з діями іншого

Дев'ять позицій з'єднання центрів партнерів (або дев'ять позицій у парі) (англ., Nine Positions of Centre (or Nine Couple Positions))

Закрита позиція (Права до правої) (англ., Closed Position (Right to Right)) Це базова позиція, зазвичай використовується на початку кожного танцю. У закритому положенні права сторона жіночого центру стикається з правою стороною чоловічого центру.

Отже, ліва сторона корпусу партнера і партнерки не доторкаються, а плечі і стегна залишаються паралельними.

Позиція зовні партнера (англ., Outside Partner Position) Ця позиція дуже схожа на закриту позицію і використовується, коли партнер, котрий рухається вперед, повинен вийти назовні правою ногою

Якщо крок зроблений з підйомом, різниця із закритою позицією дуже мала: обидва партнери роблять невелике обертання вправо, щоб створити приблизно 1/8 повороту між плечима і стегнами, дозволяючи нозі і коліну партнера рухатися вперед зовні партнера.

У ситуації, коли крок виконується в фазі опускання стегна будуть злегка зрушуватися в сторону, поки праве стегно партнера, котрий рухається вперед, не опиниться поруч з правим стегном партнера, котрий рухається назад. У цій ситуації тільки праві кістки ребер залишаться в контакті.

Позиція Променад (англ., Promenade Position) Точки контакту в цій позиції - права сторона партнера і ліва сторона партнерки утворюють V-подібну форму. Ця позиція використовується, коли обидва партнери повинні

рухатися вперед в одному і тому ж напрямку (до відкритої частини V-подібної форми).

Щоб описати цю позицію більш докладно, можна взяти до уваги такий приклад: позиція Променад, починаючи з Закритої позиції, може бути отримана шляхом невеликого повороту тіл обох танцюристів (вліво для партнера і вправо для партнерки). Два тіла повернуться у вигляді «шарнірної» дії без ковзання, щоб прийняти V-подібну форму.

Позиція Фолевей (англ., Fallaway Position) Точки контакту в цій позиції - права сторона партнера і ліва сторона партнерки утворюють V-подібну форму.

Ця позиція використовується, коли обидва партнери повинні рухатися назад в одному напрямку (до закритої частини V-подібної форми). Слід зазначити, що позиція Фолевей дуже схожа на позицію Променад.

Позиція Контр Променад (англ., Counter Promenade Position) Точки контакту в цій позиції - ліва сторона партнера і права сторона партнерки утворюють V-подібну форму. Ця позиція використовується, коли обидва партнери повинні рухатися вперед в одному і тому ж напрямку (до відкритої частини V-подібної форми). Примітка: за своєю функцією ця позиція аналогічна позиції Променад.

Позиція Контр Фолевей (англ., Counter Fallaway Position) Точки контакту в цій позиції - ліва сторона партнера і права сторона партнерки, що створює V-подібну форму. Ця позиція використовується, коли обидва партнери повинні рухатися назад в одному і тому ж напрямку (до закритої частини V-подібної форми). Примітка: за своєю функцією ця позиція аналогічна позиції Фолевей.

Позиція Крило (ліва до лівої) (англ., Wing Position (Left to Left)) у позиції Крило ліва сторона жіночого центру контактує з лівою стороною чоловічого центру. Ця позиція є повною протилежністю закритої позиції рук. Між протилежними сторонами корпусів контакт трохи вільніше, в порівнянні із закритою позицією рук, плечі і стегна паралельні.

Ця позиція використовується, коли партнер, рухаючись вперед, повинен вийти назовні лівою ногою. Цей крок може бути виконаний на будь-якому рівні підйому, а в ситуації, коли крок виконується на нижньому рівні, стегна злегка ковзають в сторону, поки ліве стегно партнера, який рухається вперед, не опиниться поруч з правим стегном партнера, який рухається назад. У цій ситуації тільки ліві ребра залишаються в контакті.

Найбільш ефективна процедура для прийняття позиції Крило полягає в наступному: партнерка ковзає до лівої сторони партнера з подальшим зв'язком між лівою частиною чоловічого центру і лівою частиною жіночого центру.

Позиція правого кута (англ., Right Angle Position) У цьому положенні ліве стегно партнерки знаходиться в контакті з правою стороною паху партнера, з приблизним розкриттям стегон в діапазоні від 1/8 до 1/4 повороту

вправо. Як і в позиції Крило, позиція правого кута вимагає ковзання корпусу партнерки відносно корпусу партнера. Як і в позиціях Променад і Фолевей, плечі будуть повертатися менше, ніж стегна, залишаючись максимально паралельними, в той час як стегна будуть відкриватися між ступенем повороту від 1/16 до 1/8 вправо.

Позиція лівого кута (англ., Left Angle Position) Пряма протилежність позиції правого кута; внутрішній край правого стегна партнерки буде розташований на лівій стороні паху партнера. Ця позиція утворюється за допомогою «петле-подібного» руху тіла партнерки від тіла партнера, а не за допомогою ковзаючого руху.

Позиція голови (англ., Head Position) Це положення підборіддя по відношенню до плечей або грудної клітки, що досягається за рахунок скручування шиї і подальшого обертання голови.

Використання позицій голови - індивідуально і залежить від інтерпретації в хореографії і стилію пари.

Нижче наведені приклади опису найбільш поширених положень голови відносно нейтральної позиції (в танці не використовується), де підборіддя утримується безпосередньо над грудною кліткою.

Позиція 1. Підборіддя розташоване приблизно над лівим плечем. Досягається шляхом підборіддя з нейтрального переміщення положення в напрямку лівого плеча.

Позиція 2. Підборіддя розташоване приблизно 45° зліва від грудини. Досягається шляхом переміщення підборіддя з нейтрального положення вліво і зупинки на 45°.

Позиція 3. Підборіддя розташоване приблизно 2-3 см зліва від грудної клітки. Досягається шляхом незначного переміщення підборіддя з нейтрального положення вліво. Зазвичай дана позиція голови використовується партнером в закритій позиції («Права до правої сторони»).

Позиція 4. Підборіддя розташоване приблизно 2-3 см праворуч від грудної клітки. Досягається шляхом невеликого переміщення підборіддя з нейтрального положення вправо. Зазвичай дана позиція голови використовується партнером в фігурах з нахилом вправо.

Позиція 5. Підборіддя розташоване приблизно 45° праворуч від грудної клітки. Досягається шляхом переміщення підборіддя з нейтрального положення вправо і зупинки на 45°.

Позиція 6. Підборіддя розташоване приблизно над правим плечем. Досягається шляхом переміщення підборіддя з нейтрального положення в напрямку правого плеча.

Типові педагогічні помилки та шляхи їх подолання

Найпоширенішими помилками у викладанні європейської програми є

- Передчасне вивчення складних фігур

- Недостатня увага до базової техніки
- Механічне копіювання рухів без розуміння їх складності
- Порушення принципу поступовості
- Ігнорування індивідуальних особливостей учнів

Для їх усунення необхідно:

- Забезпечити систематичний контроль техніки
- Використовувати поетапне навчання
- Регулярно застосовувати педагогічний аналіз
- Поєднувати технічну та художню підготовку

Педагогічна діяльність у сфері бального танцю передбачає поєднання загальних та спеціальних принципів навчання. Ефективність підготовки виконавця європейської програми визначається системністю навчального процесу, поступовістю формування рухових навичок, дотриманням правил і принципів партнерської взаємодії. Лише комплексний підхід забезпечить формування високого рівня виконавської майстерності та художньої виразності виконавців.

Питання для самостійної роботи:

1. Розкрийте сутність педагогічного процесу в системі підготовки танцівників європейської програми
2. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи навчання
3. Проаналізуйте типові педагогічні помилки, які виникають в процесі навчання європейських бальних танців
4. Розкрийте взаємозв'язок технічної підготовки та художньої виразності у європейському бальному танці
5. Обґрунтуйте значення комплексного підходу до навчання бальних танців європейської програми
6. Дайте пояснення терміну постановка корпусу в європейському бальному танці
7. Дайте пояснення терміну постановка в парі в європейському бальному танці
8. Дайте пояснення терміну позиції центру
9. Дайте описання закритій позиції в парі (права до правої сторони)
10. Дайте описання позиції зовні партнера
11. Дайте описання позиції променад
12. Дайте описання позиції фоловей
13. Дайте описання позиції контр променад
14. Дайте описання позиції контр фоловей
15. Дайте описання позиції крило (ліва до лівої сторони)
16. Дайте описання позиції правого кута
17. Дайте описання позиції лівого кута

18. Назвіть та продемонструйте позиції голови в європейському бальному танці

Література: основна 2,6,7,10,12-14,16-18; додаткова 3-6,10,12,15

Лекція № 9

Тема 21: Біографії та внесок провідних хореографів і найвідоміших виконавців у розвиток європейського бального танцю.

Мета вивчення: ознайомити здобувачів вищої освіти з діяльністю провідних теоретиків, хореографів та виконавців, які здійснили визначальний вплив на становлення та розвиток європейської програми

ПЛАН

1. Становлення бальних танців
2. Усі Чемпіони світу з європейських танців:
3. Алекс Мур
4. Білл та Боббі Ірвін

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Становлення бальних танців проходило поступово і довго, але стандартизація почалася лише у 1920-ті роки, коли в Англії при Імператорському товаристві вчителів танців утворилася спеціальна Рада. Її учасники встановили стандарт для вальсу, швидкого та повільного фокстроту та танго. Фактично з цього моменту з'явилося два напрямки – спортивний танець (International Ballroom or Standard) та соціальний танець (social dance). У 1930—1950-ті роки сформувалась так звана класична «десятка» за рахунок ухвалення п'яти латиноамериканських танців (ча-ча-ча, самба, джайв, румба, пасодобль). Першим чемпіоном за версією Всесвітньої танцювальної ради (WDC) став у 1922 році Віктор Сільвестр із Філіс Кларк (Великобританія). Віктор Сільвестр був автором першого підручника з конкурсних бальних танців, а також виступав як диригент, очолюючи найкращий танцювальний оркестр Англії. Саме Віктор Сільвестр створив на телебаченні першу танцювальну програму, яка стала дуже популярною на Туманному Альбіоні. Починаючи з 1922-го року найбільших успіхів досягли: Білл і Боббі Ірвін (семиразові чемпіони світу), Пітер Егльтон та Бренда Уінслейд (триразові чемпіони світу), Ентоні Хелі та Фей Секстон (дворазові чемпіони світу), Річард та Джанет Глів (восьмиразові чемпіони світу), Майкл та Вікі Барр (п'ятиразові чемпіони світу), Стівен та Ліндсі Хіллер (дворазові чемпіони світу), Маркус і Карен Хілтон (дев'ятиразові чемпіони світу), Лука та Лорейн Барічі (дворазові чемпіони світу), Крістофер Хоукінс та Хейзел Ньюберрі (триразові чемпіони світу). Всі ці пари представляли Велику Британію. Тільки в 2000-му році англійців вдалося зрушити з вищого ступеня п'єдесталу. Це зробили італійці Аугусто Ск'яво з Катаріною Арзентон. Слідом за ними їхні співвітчизники Мірко Гоззоллі та Алесія Бетті з 2005 по

2008 роки ставали чемпіонами світу. З 2009 року беззмінними чемпіонами світу, десять разів поспіль, ставали Арунас Біжокас та Катюша Демидова.

Усі Чемпіони світу з європейських танців:

- 1922 - Віктор Сільвестр і Філіс Кларк (Великобританія)
- 1923 – 1924 Максвелл Стюарт та Барбара Майлс (Великобританія)
- 1925 - Генрі Каталан з партнеркою (Іспанія)
- 1926 - Максвелл Стюарт і Пет Сайкс (Велика Британія)
- 1927 - Едвард Блант і Доріс Гермай (Велика Британія)
- 1928 - Максвелл Стюарт і Пет Сайкс (Велика Британія)
- 1929 - Герберт Дженалл та Герті Хепприч (Великобританія)
- 1930 - Максвелл Стюарт і Пет Сайкс (Велика Британія)
- 1931 - Артур Мілнер та Норма Кейв (Великобританія)
- 1932 - Марсел та мадам Чапо (Франція)
- 1933 - Сідней Стерн і Мей Уолмсі (Велика Британія)
- 1934 – 1936 Марсел та мадам Чапо (Франція)
- 1937 – 1939 Артур Нортон і Пет Ітон (Велика Британія)
- 1947 - Віктор Баррет і Дорін Фрімен (Велика Британія)
- 1948 – 1950 Боб Хендерсон і Айлін Хеншелл (Велика Британія)
- 1959 - Десмонд Еллісон і Бренда Уінслейд (Великобританія)
- 1960 - Білл і Боббі Ірвін (Південна Африка)
- 1961 - Геррі Сміт-Хемпшир і Дорін Кейсі (Великобританія)
- 1962 – 1965 Білл і Боббі Ірвін (Великобританія)
- 1966 - Пітер Егльтон і Бренда Уінслейд (Великобританія)
- 1967 - Білл і Боббі Ірвін (Великобританія)
- 1968 - Білл і Боббі Ірвін (Великобританія)
- 1969 – 1970 Пітер Егльтон і Бренда Уінслейд (Великобританія)
- 1971 – 1972 Ентоні Хелі та Фей Секстон (Великобританія)
- 1973 – 1980 Річард і Джанет Глів (Великобританія)
- 1981 – 1985 Майкл і Вікі Барр (Велика Британія)

- 1986 – 1988 Стівен і Ліндсі Хіллер (Великобританія)
 1989 - Джон Вуд і Ен Льюїс (Великобританія)
 1990 – 1998 Маркус і Карен Хілтон (Великобританія)
 1999 - Лука та Лорейн Бариччі (Великобританія)
 2000 - Аугусто Скьяво та Катаріна Арзентон (Італія)
 2001 - Лука та Лорейн Бариччі (Великобританія)
 2002 – 2004 Крістофер Хоукінс і Хейзел Ньюберрі (Великобританія)
 2005 – 2008 Мірко Гоззолі та Алесія Бетті (Італія)
 2009 – 2018 Арунас Біжокас та Катюша Демідова (США)
 2019 - Андреа Джиджиарелли та Сандра Андрашіо (Великобританія)
 2021 - Домен Крапец та Наташа Карабей (Німеччина)
 2022 - Валеріо Колантоні та Анна Демідова
 2023 - Валеріо Колантоні та Анна Демідова
 2024 - Дусан Драговіч та Валерія Аджікян
 2025 - Дусан Драговіч та Валерія Аджікян

Алекс Мур – засновположник системи європейського бального танцю. Біографія.

Дата народження: 10 листопада 1901 року. Рідне місто: графство Ессекс, Англія Початок кар'єри: 1920 рік Дата смерті: 26 лютого 1991 рік

Алекс Мур - всесвітньо відомий лектор, вчитель і суддя бальних танців народився в графстві Ессекс в 1901 році. З раннього віку Алекс мав гарно розвинуте почуття прекрасного, оскільки його батько був вчителем бальних танців, і познайомив сина з мистецтвом. В молоді роки хлопець був дуже пристрасним спортсменом. Він приймав участь у Всеанглійському чемпіонаті зі снукеру, його гандикап в гольфі дорівнював шести, також він був відмінним тенісистом. У віці 20-ти років Мур почав працювати в сфері бухгалтерського обліку, але пізніше став керівником танцювального залу принца в Річмонді з зарплатою 500 британських фунтів стерлінгів на рік. Це більше, ніж він заробив би за п'ять років роботи в бухгалтерії. . Ім'я Мура вперше з'явилося на афішах в 1923 році, коли він танцював у мюзиклі «Blues Dance» в галереї принца в Лондоні. У 1926 році разом з Віктором Сильвестером та іншими провідними постатями танцювального світу, він заснував бальне відділення при Імперському товаристві вчителів танців, то стала найбільша організація вчителів танцю в світі. На той час існувало

багато різних танцювальних стилів, але жодного формального узгодження щодо техніки. Мур і суспільство встановили стійкі рекомендації щодо кроків і стилю танців таких, як фокстрот, квікстеп і танго, які визнані до сьогоднішнього дня. В тому ж році Алекс посів друге місце в чемпіонаті світу, його партнеркою була сестра Авіс. Пізніше, разом з сестрою він започаткував школу танців в залі принца в Річмонді. Там він познайомився з пані Пет Кілпатрік, яка стала його постійною партнеркою після одруження Авіс Мур. Згодом, в 1947 році, Алекс і Пет одружились. Алекс Мур багато подорожував, через це одного разу його назвали «Фокстротером земної кулі». У 1932 році його запросили до Південно-Африканської асоціації вчителів танцю, щоб очолити лекційний тур по Південній Африці на тему «Сучасні тенденції та техніки, і як танцювати краще». Під час туру Муру стало відомо про загальний брак матеріалу і доступної інформації. Один південноафриканський вчитель попросив Мура написати в новинах про те, що відбувалося в світі бальних танців в Британії. В результаті з'явився «Monthly Letter Service» Алекса Мура - щомісячний журнал, видавництво якого розпочато в 1933 році. Майстерний співрозмовник з аналітичним складом розуму і фотографічною пам'яттю, Алекс використовував ці навички для аналізу руху, викладав свої висновки на папері і висловлював їх танцювальному світу через свій щомісячний журнал «Monthly Letter Service» (MLS). Згодом журнал було перекладено і відправлено в більш ніж 32 країни, включаючи Сполучені Штати Америки, Японію, Нову Зеландію та Австралію. В ньому містилися технічні питання, рекомендації з підготовки до технічних екзаменів, статті про тенденції і моду в танцях, а також критичні огляди міжнародних чемпіонатів. Технічне ноу-хау Мура, інтерес до заохочення танцюристів-початківців і його бажання формалізувати стиль привели його до написання книги «Бальні танці». Це комплексний довідник, який описує стандартні техніки для початківців, конкурсантів танцювальних змагань і студентів відділення бальних танців. Описана ним система дуже унікальна; вона охоплює всі технічні аспекти бальних (стандартних) танців, використовуючи його добре відомі прийоми. Він дав світу довідник бальних танців, який навіть сьогодні вивчається для складання іспитів. На цей час книга існує вже у дев'ятому виданні, продано близько 300 000 копій. Разом з Детлефом Хегеманном Алекс Мур заклав основу для тодішнього «спільного комітету» Міжнародного комітету бальних танців / Міжнародного комітету непрофесійних танцівників. Сьогодні це Міжнародний танцювальний комітет та Світова федерація спортивного танцю. У 50-60-ті роки, протягом 16 років Мур був його президентом. До цього не було жодної організації, яка координувала або представляла різні країни, що беруть участь в танці. Разом з Філіпом Річардсоном, який потім став редактором «Dancing Times», Мур зіграв важливу роль в отриманні підтримки та покровительства комітету ключовими танцювальними постатями. У 1959 році Мур відвідав Сполучені Штати Америки, контролюючи іспити для Імперського товариства вчителів

танцю у Сполучених Штатах Америки, а також створив американське відділення товариства. Помер Алекс Мур 26 лютого 1991 року в резиденції Ешлі Парк, графство Суррей. Він був дуже талановитим, велике значення в світі бальних танців випливає з його провідної ролі в їх навчанні і просуванні на міжнародному рівні. Саме це зробило його відомим як «батька бальних танців».

Головні досягнення: • 1926р. друге місце в чемпіонаті світу • 1932р. почав публікувати «Monthly Letter Service» • 1936р. опублікував довідник «Бальні танці» • 1950р. опублікував перше видання «Переглянута техніка європейських танців» • 1947-1976рр. голова Імперського товариства вчителів бальних танців • 1954р. перше видання популярних варіацій • 1964-1979рр. обраний президент або голова Міжнародного комітету бальних танців, сьогодні Міжнародний танцювальний комітет • 1975р. призначений кавалером Ордена Британської імперії • 1959, 1966, 1975 та 1979рр. лауреат премії Carl Alan Awards

Біл та Боббі Ірвін – провідні виконавці та педагоги європейського бального танцю ХХ ст.

Біл Ірвін: Дата народження: 30.01.1926 року Рідне місто: Кілсіт (Шотландія)
Початок кар'єри: 1950 рік Дата смерті: 14.02.2008 рік

Боббі Ірвін Баруел: Дата народження: 27.07.1932 року Рідне місто: Оудтсхорн (Південна Африка) Початок кар'єри: 1950 рік Дата смерті: 30.05.2004 рік

Біллі Ірвін народився у сім'ї потомствених шахтарів у місті Кілсіф (Шотландія). Його батьки дуже часто відвідували танцювальні вечори, і це розіграло цікавість хлопця. У віці 11 років почав займатися в школі національними шотландськими танцями. Приблизно в цей же час, в місті Оудтсхорн у Південній Африці, маленька трирічна дівчинка Боббі Барвелл, виступала на сцені з номером степу. Протягом восьми років Боббі навчалася в ірландській католицькій школі з суворими порядками, але вона згадує цей час як щасливий. Вона займалася балетом, степом, брала уроки музики і ораторського мистецтва. Любила робити все, що пов'язане зі сценою, особливо брати участь у шкільних виставах. Та головний інтерес становили танці. Але повернемося до Білла. Його родина не мала багатих статків і хлопець почав підробляти. У п'ятнадцять років під час війни піліток розвозив молоко. В цей же час він вперше пішов на танці, але простояв весь вечір, не знаючи, як це робити. Вже рік потому шістнадцятирічний Білл виграв свій перший в житті конкурс разом з призом – 10 шилінгів. Оскільки гроші за виступи отримують тільки професіонали, можна вважати, що Білл виступає в професіоналах з 16 років. Після війни Білл переїхав до Південної Африки для роботи в танцювальній студії. Одночасно він почав виступати на конкурсах, причому вже у двох програмах. У 1953-54 рр. він виграв

Південноафриканський чемпіонат з латини і стає другим у стандарті. Саме там відбулась перша зустріч Білла та Боббі. Вона виступала в парі з Верноном Белентайном і посіла перше місце (стандарт). Незабаром партнери Білла та Боббі пішли з танців і утворився новий танцювальний дует - Білл Ірвін та Боббі Барвелл. Але молодих людей об'єднували не тільки танці, вони мали глибокі почуття одне до одного і у 1957 році одружились. Перший серйозний професійний успіх Білла і Боббі відбувся в 1960 р. у Берліні, де вони стали чемпіонами світу з європейської програми. В той самий рік вони були другими в світі з латини і виграли всі титули у програмі 9 танців. Перший Блекпул виграли у 1962 р. у європейській програмі. У цьому ж році стали переможцями чемпіонату світу в стандарті і 9 танцях. У 1965 р. виграли чемпіонат світу з латини. У 1966 р. виграли Блекпул і з латини, і з стандарту. Одне з найбільш видатних досягнень – в 1968 р. в один день виграли звання чемпіонів світу і з стандарту, і з латини (Альберт Холл, Лондон). Це довело чисельність їх титулів чемпіонів світу до тринадцяти, що і було занесено в Книгу рекордів Гіннеса. Біллу і Боббі Ірвін присвоєно почесне звання Великобританії – Member of British Empire (МВЕ) (вручається королевою Англії в Букенгемському палаці). Вони є одними з провідних педагогів світу в європейській програмі. Протягом усієї своєї кар'єри вони завойовували практично всі світові нагороди, про які тільки може мріяти спортивний танцюрист, і призначалися почесними членами більшості Професійних Асоціацій по всьому світу.

Білл був обраний президентом Королівської Спільноти (Imperial Society), Британської ради (British Dance Council) та Світової ради (Worlds Council).

Білл Ірвін – Суддя з бального танцю

Наступна його кар'єра, що визначається жвавістю та спілкуванням з молодим поколінням – місце судді у Блекпулі. Танцюристи всіх країн спостерігали на сцені Білла Ірвіна, а він казав: «Добрий вечір, пані та панове!» Його голос став голосом Блекпула, і для багатьох Блекпул та Білл Ірвін стали синонімами. Він дав цьому, справді, найтрадиційнішому та яскравому танцювальному фестивалю свій фірмовий підпис.

Білл продовжував займати провідну позицію в танці, стаючи екзаменатором і членом, а пізніше і суддею Філії Комітету європейських бальних танців (Ballroom Branch Committee) (зараз Комітет Сучасних Європейських бальних танців (Modern Ballroom Faculty Committee)). Він був також головою Комісії з європейських бальних танців (Ballroom Faculties Board).

Білл вийшов на пенсію, будучи головою Британського Відкритого суддівства (British Open adjudicators) у червні 2001 року, після двадцяти трьох років служби.

Білл дуже пишався своїм кілситським корінням і підтримував зв'язок з братом, який проживає в містечку John Wilson. За його словами, він відчував особливу гордість через те, що в Кілті його іменем назвали вулицю.

Питання для самостійної роботи:

1. Як відбувався процес стандартизації європейського бального танцю
2. Чемпіони світу з європейських бальних танців
3. Алекс Мур
4. Білл та Боббі Ірвін творчий шлях

Література: основна 1,2-6,11,13-15,17,18,19; додаткова 2,7-10,12,16,20

Лекція № 10

Тема 22: Хронологія створення, структура і діяльність головних міжнародних танцювальних організацій

Мета вивчення: сформулювати у здобувачів вищої освіти знання про історію виникнення, етапи розвитку, організаційну структуру та основні напрями діяльності міжнародних танцювальних організацій.

ПЛАН

1. Передумови створення міжнародних танцювальних організацій
2. Діяльність та структура ISTD
3. Діяльність та структура IDTA
4. Всесвітня рада танцю WDC – історія, структура, функції
5. Всесвітня федерація танцювального спорту WDSF - історія, структура, функції
6. Інші міжнародні організації

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Передумови створення міжнародних танцювальних організацій

На початку ХХ століття бальний танець активно поширювався в Європі та Північній Америці. Водночас відсутність єдиних стандартів техніки та правил проведення конкурсів ускладнювали розвиток танцювального мистецтва. Різні країни використовували власні варіанти виконання танців, що призводило до значних відмінностей у трактуваннях основних рухів та техніці виконання. Особливо це стосувалось вальсу, фокстроту та танго, які виконувались за різними локальними традиціями. У зв'язку з цим виникла необхідність створення професійних організацій, які б займались

- Стандартизацією танцювальної техніки
- Підготовкою викладачів
- Розробкою єдиної термінології
- Проведенням професійних та аматорських змагань
- Сертифікацією фахівців

Саме ці процеси стали основою формування міжнародної системи управління спортивним бальним танцем.

Діяльність та структура ISTD

Перші професійні об'єднання викладачів танцю виникли у Великій Британії, яка стала центром формування міжнародних стандартів бального танцю.

У 1904 році було створено одну з найвідоміших організацій світу – Imperial Society of Teachers of Dancing ISTD

У подальшому британська школа стала основою для розроблення міжнародних стандартів європейської та латиноамериканської програм.

Протягом ХХ століття сформувались дві основні моделі розвитку бального танцю

1. Професійна модель, орієнтована на діяльність викладачів та професійних виконавців
2. Спортивна модель, орієнтована на розвиток танцю, як міжнародного виду спорту

Ці напрями реалізовані сьогодні в діяльності WDC та WDSF

Основною метою діяльності ISTD стало підвищення професійного рівня викладачів танцю та створення єдиних стандартів навчання.

Структура організації ISTD

Вона складається з низки факультетів:

- Ballroom Faculty – європейський бальний танець
- Latin American Faculty – латиноамериканський бальний танець
- Classical Ballet Faculty – класичний балет
- Modern Theatre Faculty - сучасний театральний танець (напрямок джазу та сучасних сценічних танців)
- Tap Dance Faculty - степ
- National Dance Faculty - народно-сценічний танець
- Contemporary Dance Faculty – сучасний танець
- Classical Indian Dance Faculty – класичний індійський танець
- Classical Greek Faculty – класичний грецький танець
- DFR (Disco, Freestyle, Rock 'n' Roll) Faculty – диско, фрістайл, рок-н-рол

Кожен факультет відповідає за розроблення навчальних програм, проведення кваліфікаційних іспитів та підготовку викладачів.

Основними напрямами діяльності ISTD є: розроблення технічних підручників, сертифікація викладачів, організація професійних іспитів, проведення міжнародних конгресів, підготовка суддів та екзаменаторів.

Підручники ISTD з європейської та латиноамериканської програм вважаються найбільш авторитетними джерелами у світовій практиці викладання бального танцю

Діяльність та структура IDTA

International Dance Teachers' Assotiation IDTA була заснована у 1903 році та є однією з найстаріших професійних танцювальних організацій світу.

Основними напрямками діяльності IDTA є – підготовка викладачів, проведення кваліфікаційних іспитів, організація конкурсів та фестивалів, видання навчально-методичної літератури, підтримка професійного розвитку педагогів. Особливістю IDTA є широка міжнародна мережа викладачів та значна увага до педагогічної підготовки.

Всесвітня рада танцю WDC – історія, структура, функції

WDC бере свій початок від створеної у 1950 році International Council of Ballroom Dancing ICBD

У 1996 році організація отримала сучасну назву – World Dance Council

До складу WDC входять:

- World Competitive Dance Committee
- World DanceSport Committee
- World Social Dance Committee
- міжнародні суддівські та технічні комітети

Основні функції WDC – проведення чемпіонатів світу серед професіоналів, затвердження конкурсних правил, організація міжнародних конгресів, ліцензування міжнародних суддів, розвиток професійного танцювального руху.

Всесвітня федерація танцювального спорту WDSF - історія, структура, функції

WDSF створена у 1957 році під назвою International Council of Amateur Dancers ICAD

У 1990 році організація отримала назву International DanceSport Federation IDSF, а з 2011 функціонує, як WDSF

Ця організація об'єднує більш, ніж 90 країн світу.

До структури входять:

- генеральна асамблея
- президія
- спортивний комітет
- суддівський комітет
- освітній департамент
- медичний та антидопінговий комітети

Основні напрями діяльності WDSF – організація змагань з танцювального спорту серед аматорів, розвиток танцювального спорту,

підготовка суддів, підтримка молодіжного спорту, взаємодія з міжнародними спортивними організаціями.

Інші міжнародні організації

British Dance Council BDC – організація координує діяльність професійних танцювальних об'єднань Великої Британії та бере участь у формуванні правил проведення престижних міжнародних турнірів

World Dance Organization WDO – займається проведенням міжнародних чемпіонатів та розвитком бального танцю в різних країнах світу.

Сучасний бальний танець неможливо уявити без діяльності міжнародних організацій. Саме вони забезпечують уніфікацію технічних стандартів, міжнародне визнання кваліфікацій, розвиток суддівської системи, підготовку тренерських кадрів, проведення світових чемпіонатів, популяризацію бального танцю у світі, формування єдиного світового танцювального простору.

Питання для самостійної роботи:

1. Які історичні передумови зумовили створення міжнародних танцювальних організацій у XX столітті?
2. Охарактеризуйте роль британської школи у стандартизації техніки та методики викладання бального танцю
3. Порівняйте структуру та основні напрями діяльності ISTD і IDTA. У чому полягають їхні спільні та відмінні риси?
4. Проаналізуйте основні функції WDC та WDSF у сучасному бальному танці. Який вплив ці організації мають на розвиток міжнародних змагань?
5. Яке значення мають міжнародні танцювальні організації для підготовки викладачів, суддів, виконавців бального танцю?

Література: основна 1,2,11,13-15,17-20; додаткова 3-10,12,16

Лекція № 11

Тема 23: Історія формування та розвиток системи спортивних бальних танців в Україні: організації, конкурси, стандарти.

Мета вивчення: ознайомити здобувачів з історичними етапами становлення спортивного бального танцю в Україні, процесом формування національної системи підготовки танцівників, діяльністю провідних танцювальних організацій, особливостями конкурсного руху та інтеграцією українського бального танцю в міжнародний танцювальний простір

ПЛАН

1. Передумови виникнення спортивного бального танцю в Україні

2. Розвиток бального танцю в радянський період
3. Формування національної системи спортивного бального танцю після здобуття незалежності України
4. Провідні танцювальні організації України
5. Конкурсна система та розвиток змагального руху
6. Сучасний стан та інтеграція в міжнародний танцювальний простір

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Передумови виникнення спортивного бального танцю в Україні

Історія бального танцю в Україні бере свій початок ще в XVIII-XIX століттях, коли в середовищі аристократії поширювалися європейські салонні танці - менует, полонез, кадрили, мазурка та вальс. Танцювальна культура була невід'ємною частиною виховання представників привілейованих верств суспільства. Наприкінці XIX-на початку XX століття у великих містах України Києві, Харкові, Одесі, Львові активно функціонували танцювальні салони, клуби та приватні школи танцю. Проте, бальний танець ще не мав спортивного характеру та існував переважно як форма дозвілля і світського спілкування. Становлення сучасного спортивного бального танцю стало можливим лише після появи міжнародно стандартизованих програм європейських, а пізніше і латиноамериканських танців у середині XX століття

Розвиток бального танцю в радянський період

У 1950-1960 роках у СРСР починає формуватися система масового навчання бальних танців. Поступово бальний танець стає визнаною формою культурного дозвілля молоді.

У 1960-х роках починають створюватись будинки культури, танцювальні студії, клуби спортивного бального танцю, колективи художньої самодіяльності.

В Україні особливо активно бальний танець розвивався у Києві, Харкові, Одесі, Львові та Донецьку. У цей період проводяться перші офіційні конкурси бального танцю і формується національна школа підготовки танцюристів.

Водночас радянська система мала певні особливості:

- Обмежений доступ до міжнародної інформації
- Використання адаптованих програм навчання
- Існування так званої «радянської програми бальних танців» поряд з міжнародною

Але, незважаючи на всі обмеження, саме в цей період було закладено кадрову основу майбутнього розвитку спортивного бального танцю в сучасній Україні

Формування національної системи спортивного бального танцю після здобуття незалежності України

Після 1991 року український спортивний бальний танець отримав можливість повноцінної інтеграції до міжнародного танцювального руху. Основними напрямками розвитку стали:

- Запровадження міжнародних стандартів навчання
- Участь у міжнародних турнірах
- Підготовка суддів міжнародної категорії
- Створення національних федерацій
- Розвиток професійної тренерської світи

У цей період українські танцюристи отримали можливість проходити навчання за програмами ISTD, IDTA, WDSF і т д

Провідні танцювальні організації України

Розвиток бального танцю в Україні забезпечується діяльністю в двох напрямках: спортивний бальний танець і танцювальний спорт.

В Україні зареєстровано дві основні організації, які мають статус національних, і достатня кількість організацій, які мають статус громадських об'єднань.

Всеукраїнська федерація танцювального спорту та брейкінгу України

Федерація є головною спортивною національною організацією, яка представляє Україну в міжнародному танцювальному спорті. Основні напрями діяльності – проведення чемпіонатів України, формування національної збірної, організація навчання суддів, присвоєння спортивних розрядів та звань, взаємодія з міжнародними спортивними структурами

Асоціація спортивного танцю України

Національна асоціація яка займається розвитком спортивного бального танцю в Україні. Основні напрями діяльності – координація конкурсної діяльності та підготовки спортсменів.

Загалом основу танцювального руху в Україні складають сотні танцювальних клубів, які функціонують у різних регіонах країни та забезпечують підготовку спортсменів усіх вікових категорій.

Конкурсна система та розвиток змагального руху
Конкурсний рух є одним з найважливіших чинників розвитку спортивного бального танцю. В Україні проводяться:

- Чемпіонати України – найпрестижніші національні змагання, за результатами яких формується склад національної збірної
- Кубки України – проводяться щорічно серед різних вікових категорій. Переможці та призери представляють Україну на Кубках Європи та світу
- Всеукраїнські рейтингові турніри
- Міжнародні турніри
- Класифікаційні турніри

Сучасний стан та інтеграція в міжнародний танцювальний простір

Сучасна система спортивного бального танцю та танцювального спорту України є складовою світового танцювального простору.

Основними тенденціями розвитку є:

- Подальша інтеграція до міжнародних організацій
- Удосконалення суддівства та рейтингових систем
- Удосконалення системи тренерської освіти
- Розвиток дитячо-юнацького спорту
- Популяризація бального танцю

Попри складні соціально-економічні умови останніх років, українська школа бального танцю зберігає високий рівень конкурентоспроможності та авторитет на міжнародній арені. Протягом останніх років українські танцюристи стабільно входять до числа найсильніших спортсменів світу.

Питання для самостійної роботи:

1. Які соціокультурні передумови сприяли формуванню бального танцю на території України?
2. У чому полягають основні особливості розвитку бального танцю в радянський період та як вони вплинули на становлення української танцювальної школи?
3. Які ключові зміни відбулися після 1991 року?
4. Охарактеризуйте роль основних танцювальних організацій у розвитку національної системи спортивного бального танцю та танцювального спорту.
5. Яку роль відіграє конкурсна система у підготовці спортсменів-танцівників в Україні?

Література: основна 1,4-11,15,17,18,20 ; додаткова 1-3,5-12,15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Обов'язкова література

1. Alex Moore «Ballroom Dancing», 11th Edition England. Published by Routledge, 2021.
2. Laird W. W. Technique Of Latin Dancing: Published by International Dance Publications, 2020.
3. Горбенко О., Лисенко А., Шкурєєв К. Вплив занять зі спортивних танців на розвиток фізичних якостей юних спортсменів на етапі початкової підготовки // Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: зб. тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвячений 45-ій річниці Харківської державної академії фізичної культури (електронне видання), 5 квітня 2024 року. Харків: ХДАФК, 2024. С. 99-102.
4. Lysenko A., Mishin M. V., Horbenko O., Shkuryeyev K., Shyrokovska O. Improving the technical training of sport dancers at the specialised basic training stage. SWorld Journal: International periodic scientific journal. D/A/ Tsenov Academy of Economics - Svishtov (Bulgaria). Indexed in INDEXCOPERNICUS (ICV: 73) GOOGLESCHOLAR DOI: 10.30888/2663-5712 / Issue № 29. Part 3. January 2025. Pp. 42-56
5. Берднік М., Малиновська Н., Шкурєєв К. Система кваліфікаційного зростання в спортивно-бальному танці України та її вплив на розвиток виконавської майстерності Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич, 2024. Вип. 76, т. 1. С. 50-55.
6. Берднік М., Широковська О., Рабченюк С.В. Технічні аспекти виконання стандартної та латиноамериканської програм у бальних танцях. Серія: Мистецтвознавство (хореографія). Вісник освіти та науки - вип.5 (35), С. 2577-2588. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5\(35\)-2577-2588](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5(35)-2577-2588) , <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/25041/25016> .
7. Берднік М., Широковська О., Макарова І. Спортивний бальний танець: особливості тренувального процесу та підготовки до змагань. Серія: Мистецтвознавство (хореографія). Культура України. Вип. 89. С. 76-83. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.089.07> , <http://ku-khsac.in.ua/issue/view/19410> .
8. Берднік М., Широковська О., Федорченко Д. Вплив бальної хореографії на фізичне та психоемоційне здоров'я людини. Серія: Мистецтвознавство (хореографія). Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич, 2025. Вип. 86. Том 1. С. 71-77, DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-1-9> , <https://aphn-journal.in.ua/86-1-2025> .
9. Берднік М., Широковська О., Жиров О. Історія розвитку бального танцю: від класичних традицій до сучасних тенденцій. Серія: Мистецтвознавство

- (хореографія). Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич, 2025. Вип. 85. Том 1. С. 48-54. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-8> , <https://www.aphn-journal.in.ua/85-1-2025> .
10. Берднік М., Широковська О., Макарова І. Бальна хореографія як вид спорту: особливості тренувального процесу та підготовки до змагань. Серія: Мистецтвознавство (хореографія). Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич, 2025. Вип. 89. С. 76-83. <http://ku-khsac.in.ua/article/view/333528>
 11. Walter Laird «Laird Technique of Latin Dancing» England.Chapman Graphics,year: 2014.
 12. Howard, Guy. Technique in Ballroom Dancing [Електронний ресурс] / Guy Howard. – Brighton, England : Published by International Dance Publications, 2014. – 131 p
 13. Hearn G. A technique of advanced standard ballroom figures. Kingswood : Geoffrey & Diana Hearn, 2010. 240 p.
 14. Благова Т. О., Жиров О. А. Теорія і методика європейських танців : навч.-наоч. посіб. Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2009. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM)
 15. Кашевський О. В. Сучасний бальний танець : навч. посіб. / О. Кашевський. Луцьк : Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 208 с.
 16. Методика роботи з хореографічним колективом: основи курсу : навч.-метод. посіб. / Волчукова В. М., Бугаєць Н. А., Ліманська О. В., Тіщенко О. М. ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2013. 326 с.
 17. Осадців Т. П. Спортивні танці : навч. посіб. Львів, 2001. 340 с.
 18. Лисенко А. О. Спортивні танці (європейська програма) : навч. посіб. - Харків, 2020.
 19. Мур А. Бальні танці: 100 діаграм квікстепу, вальсу, фокстроту, танго та інших танців: Астрель, 2004
 20. Мищенко В. А Спортивні бальні танці для початківців Харків : Синтекс, 2003.

Додаткова література

21. Атамась О. А. Історія спортивних танців : навч.-метод. посіб. Черкаси, 2014. 128 с.
22. Джала Т. Р. Опорні точки у вивченні базових фігур та елементів у спортивних танцях // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. / Львів. держ. ун-т фіз. культури ім. Івана Боберського. Львів, 2020. Вип. 4. С. 251–254.
23. Єфімова О., Косиченко В. Особливості викладання класичного танцю у процесі підготовки спортивно-танцювальних пар // Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені

- Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Кропивницький, 2023. Вип. 209. С. 176–179.
24. Забрєдовський С. Г. Методика роботи з хореографічним колективом : навч. посіб. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2010. 135 с.
 25. Кашевський О. В. Європейські бальні танці, теорія та методика викладання : метод. рек. Луцьк : Надстир'я, 2018. 57 с.
 26. Мартиненко О. Методика роботи з хореографічним колективом: теорія і практика: підручник. Бердянськ, 2020. 390 с.
 27. Москаленко Н. В., Демідова О. Спортивні танці для дітей: інноваційні підходи : монографія. Дніпро : Інновація, 2016. 198 с.
 28. Обґрунтування змісту диференційованої програми фізичної підготовки спортсменів і спортсменок на етапі попередньої базової підготовки у спортивних танцях / Ольга Калужна, Ігор Соронович, Іван Чернявський, Олеся Хом'яченко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022. № 1. С. 18–24.
 29. Соронович І, Хом'яченко О, Веселкіна С. Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях шляхом поєднання класичних підходів та інноваційних тенденцій тренування // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2019. № 2. С. 13-19.
 30. Сосіна В. Ю. Особливості хореографічної підготовки в спорті // Танцювальні студії. 2020. Т. 3, № 1. С. 72–79.
 31. Специфічні характеристики стійкості функціонального забезпечення спеціальної працездатності спортсменів-танцівників / Соронович Ігор, Ді Хуанг, Хом'яченко Олеся, Дяченко Андрій // Спортивна наука та здоров'я людини. 2022. № 1(7). С. 98–109.
 32. Терешенко, Н. В. Історія та методика бального танцю [текст] : навч. – метод. посіб. для студентів спеціальності Хореографія закладів вищої освіти. 2-ге вид, перероб. та доп. Херсон. 2022. 220 с.
 33. Удосконалення змісту хореографічної підготовки в спортивній аеробіці на етапі попередньої базової підготовки / В. Тодорова, М. Фідірко, Т. Пасічна, В. Подгорна // Спортивна наука України. 2019. № 1(89). С. 93–99.
 34. Хом'яченко О., Соронович І. Теоретико-методичне обґрунтування конверсії функціональної підготовленості спортсменів у спортивних танцях // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022. № 2. С. 37–43.
 35. Шалапа С. В. Теорія і методика викладання спортивного танцю : підручник : у 2-х ч. 2-ге вид. Київ : НАКККіМ, 2017. Ч. 1. 404 с.; Ч. 2. 300 с.
 36. Hilton M., Hilton K. Development of choreography in European dances. London, 2004. 20 p.
 37. Hilton M., Hilton K. European Program: Light and Shadow. London, 2001. 16 p.

38. Moore A. Ballroom Dancing. 11th Ed. London : Routledge, 2021. 280 p.
39. Winkelhuis M. Dance to Your Maximum: The Competitive Ballroom Dancer's Workbook. Amsterdam, 2001. 337 p.

Інформаційні ресурси

40. Бібліотека Харківської державної академії культури Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>
41. Репозиторій ХДАК. – Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/>.
42. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
43. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>

Навчальне електронне видання

ОСНОВИ БАЛЬНОГО ТАНЦЮ

Конспект лекцій дисципліни

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.03 Хореографічне мистецтво
освітньо-професійної програми **Бальна хореографія**

Укладач

Широковська Олександра Михайлівна,
старший викладач кафедри бальної хореографії

Друкується в авторській редакції

Адреса видавця:

ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4 тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education